

ספרא דצניעותא

(א) מאן צניעותא דספרא. אמר רבי שמעון, חמשה פרקינ אינון דכלילין בהיכל רב, ומליין כל ארעא. אמר ר' יהודה, אי כלילין א הני, מכלהו עדיפי. אמר ר' שמעון, הכי הוא, למאן דעאל ונפק, ולמאן דלא עאל ונפק לאו הכי.

(ב) מתלא, לבר נש דהוה דיוריה א^א ביני ג טורין, ולא ידע ד בדירי מתא. זרע חטיין. ואכיל חטי בגופייהו. יומא חד עאל למתא, ה אקריבו ליה נהמא טבא. ו אמר ההוא בר נש, דנא למה. אמרו נהמא הוא למיכל. אכל וטעם לחדא לחכיה. אמר וממה אתעביד דא. אמרו מחטיין. לבתר ז אקריבו ליה

חלופי גרסאות

א הכי. ב ל"ג מתלא. ג טורין. ד בדרי. ה אקרבוהו; אקרבו; אקריבוהו ול"ג ליה. ו ל"ג מן אמר עד אמר. ז אקרבוהו; אקריבוהו ול"ג ליה.

דרך אמת א] בין הסלעים.

קדמאה

הסולם

פרקא

לו כל מחמדיה וסתריה, ולא מעלימה ממנו דבר. הוא נחשב לעאל ונפיק.
(ב) מתלא לבר נש וכו': משל לאדם, שדירתו היתה בין ההרים, ולא ידע יושבי עיר. זרע חטים, ואכל החטים כמות שהם. יום אחד בא לעיר. הגישו לו לחם טוב. אמר אותו האדם, זה למה. אמרו לו זה הוא לחם לאכול. אכל, והיה מוטעם מאד לחכו. אמר, וממה נעשה זה. אמרו לו מחטים. אחר כך הגישו לו עוגות בלולות בשמן. טעם מהם, אמר, ואלו ממה נעשו. אמרו לו, מחטים. אחר כך הגישו לו מאכל מלכים הנלשים בשמן ודבש. אמר ואלו ממה נעשו. אמרו לו מחטים. אמר, ודאי אני בעל כל אלו, כי אני אוכל העיקר של כל אלו, שהוא חטה. ומשום דעה זו, לא למד איך לעשות כל אלו מטעמים, ולא

הקדמת ספרא דצניעותא
(א) מאן צניעותא דספרא: שואל, מהו צניעותא דספרא. אמר רבי שמעון חמשה פרקים הם הכלולים בהיכל רב וממלאים כל הארץ. א"ר יהודה אם אלו כלולים מכל החכמה, הרי אלו טובים יותר מכולם, ולא צריכים ללמוד יותר. אמר ר' שמעון כך הוא למי שנכנס בחכמה ויצא ממנה בשלוס, הוא רואה כאן התכליות כל החכמה. אבל מי שלא נכנס בחכמה ויצא ממנה בשלוס, אינו כן. והביאור. הוא. כי הנכנס להיכל החכמה ויוצא משם מחמת פגם, אינו נחשב, לעאל ונפיק, כי לא יצא מרצונו, אלא שגרשוהו משם מחמת פגם. אלא מי שאין לו שום פגם ויוצא מן ההיכל מדעתו ורצונו, כאדם הנכנס ויוצא בביתו, הוא כבן בית שמה, וחשכינה מגלית (דפ"י דף קפ"ו ע"א)

ה גריצין דלישין במשחא. טעם מנייהו, אמר ואלין ממה אתעבידו. אמרו מחטין. לבתר ה אקריבו ליה ב טריקי מלכין, דלישין בדובשא ומשחא. אמר ואלין ממה אתעבידו. אמרו מחטין. אמר ודאי אנא . מארי דכל כ אלין, דאנא אכיל עקרא דכל אלין דאיהו חטה. ובגין * ההוא דעתא מעדוני עלמא לא ידע ואתאבידו מניה. כך, מאן דנקיט כללא, ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין, דנפקין מההוא כללא.

ספרא דצניעותא פרקא קדמאה

(ג) תאנא. ג ספרא דצניעותא, ספרא, ד [דשקיל במתקלא. ל דעד דלא הוה

חלופי גרסאות

ח גליפין. ט אקרבו ; אקרבוהו ול"ג ליה. י מלכא. כ מוסיף אלין העיר הזאת. ל מוסיף תנא דעד.

דרך אמת ב [מאכלי מלכים שמערבים יחד דבש ושמן וקמח והוא כענין שאמרו רז"ל בשבת ולטרקנהו בהדי הדדי שפ"י עירבוב. ג ספר דגנוז ומוצנע. ד [הנשקל במשקל ע"י בפ"י האר"י זללה"ה.

קדמאה

הסולם

פרקא

ולא ידע ממעדני העולם ונאבדו ממנו. כך מי שאוחז כלל החכמה, ואינו יודע בכל העדונים המענגים היוצאים מכלל ההוא.

(ג) תאנא ספרא דצניעותא וכו' : למדנו. ספר הצניעות הוא ספר השוקל במאזנים. כלומר, ספר המדבר ממשקל האורות במאזנים, נקרא ספר הצניעות, מטעם שהחכמה שבמאזנים מאירה כך ממתה למעלה, שהוא דרך צניעות. שזה סוד, ואת צנועים חכמה. כי מטרם שהיה משקל לא היו הימין והשמאל שה"ס זכר ונקבה, משגיחים זה אל זה פנים בפנים, ומלכים הראשונים מתו וזיון שלהם לא נמצא. והארץ שה"ס מלכות. נתבטלה.

ביאור הדברים. נודע שהעולם לא היה יכול להתקיים עד ששיתף מדת הרחמים בדין, שפירושו, שהעלה המלכות שהיא מדת הדין, לבינה שהיא מדת הרחמים, ונשתתפו שתיהן יחד, ואז נתקיים העולם. וע"י עליה זו של המלכות בבינה נבקעה כל מדרגה לבי חצאים, לכתר וחכמה, שנשארו במדרגה להיותם ממעל המלכות, ולבינה ותו"מ. שהם נפגמו ע"י המלכות שעלתה, ויצאו מן המדרגה. וכן נעשה בכל המדרגות. (כמ"ש באורך לעיל בראשית א' דף ד"ה וביאור. עש"ה) ובה נתתקן הקטנות בכל המדרגות. ולעת גדלות נעשה זוג ע"ב ס"ג דא"ק המוריד בחזרה את המלכות מבינה למקומה למטה, ונטהרו ג' הספירות בינה ותו"מ מפגם הדין שבמלכות, והן חזרות ועולות למדרגתן. ונעשו שם

וח"ש (להלן פקודי אות תרפ"ג) דשקלי כמתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא ואלין אקרין מאזנים, כי הדבר הוא בחינת קו ימין, והנוקבא הוא בחינת קו שמאל. ע"ד כתיב במאזנים לעלות, כי ע"י מסך דחירק מאיר הקו שמאל רק בבחינת ו"ק דחכמה, המאירה רק ממתה למעלה, כל אינון דשקילין דא עם דא ולא שקיל דא יתיר מן דא. פלקין ואתחברן

(דפו"י דף קע"ו ע"א *) דף קע"ו ע"ב)

ספרא דצניעותא

ג

מתקלא, לא הוו משגיחין אפין באפין, ה ומלכין קדמאין מיתו, וזיוניהון לא אשתכחו, וארעא אתבטלת.

(ד) עד דרישא דכסופא דכל כסופין, לבושי דיקר אתקין, ואחסין.

דרד אמת ה עין ב' נשא קמב ע"א.

קדמאה

הסולם

פרקא

(ד) עד דרישא דכסופא וכו': עד שהראש, חמדת כל החמודות, שהוא ראש דנוקבא דעתיק, הנקרא רישא דלא אתיידע, התקין לבושי יקר, והנחיל אותם לכל פרוצפי אצילות.

פירוש. כי כדי שיוכל קו האמצעי לעורר את המסך דחירק שבו, שישוה את הארת ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, ויאירו זה בזה, היה צריך לעזר מלמעלה. כי מאחר שכבר ירדה המלכות מבינה, ונטהרו ג' הכלים בינה ותו"מ שהם קו השמאל, מכל בחינת פגם, א"כ איך יכול קו האמצעי למעט שוב את הקו שמאל בכח המסך דחירק שלו, שהיא בחינת החזרת המלכות לבינה, (כנ"ל פרשת לך דף י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש). ולפיכך התקין רדל"א את עצמו, שהמלכות לא תרד מבינה שלו לעולם, ואין בו בחינת הטהרה של קו שמאל כלל. וע"כ הוא נקרא רישא דלא אתיידע, כי לא נודע בו הארת החכמה וכולו ימין, שהוא חסדים. ובוה נחלש גם כח השמאל של מטה וקו אמצעי יכול למעטו. והחסדים שברדל"א נמשכים לקו אמצעי, היוצאים ע"י מסך דחירק שבו, והם מכונים לבושי יקר, שע"י קו האמצעי הממשיכם, מתלבש בהם הארת החכמה שבשמאל, ואי יכולה להאיר. (כמ"ש לעיל בהקדמת 190 הזהר דף י"ז, ד"ה אתלבש בלבוש יקר ע"ש). וד"ש עד דרישא דכסופא דכל כסופין לבושי דיקר אתקין, שהתקין את עצמו, שלא תרד המלכות מבינה שלו לעולם, שע"י ממשיך ממנו קו האמצעי את לבושי יקר בשביל החכמה שבקו שמאל. ואחסין, שהנחיל כת זה להפרצופין שמתחתיו, אשר המלכות לא תצא מן הבינה בבחינת ג"ר של כל מדרגה, (כמ"ש בהקדמת 190 הזהר דף מ"ד ד"ה וטעם) וכיון שקו האמצעי יש לו עזר זה מרישא דלא אתיידע, אז הוא יכול למעט קו השמאל במסך דחירק שלו, שלא יאיר אלא ממטה למעלה, דהיינו בבחינת ו"ק דחכמה, שאז משקל ימין ושמאל שוים זה לזה ומתחברים שניהם, ומשגיחים וא"י פנים בפנים כנ"ל.

האי

ואתחברין כחדא, דהיינו כנ"ל, שהמסך דחירק משהו ב' הכפות שתהיינה במשקל שוה ולא יהיה השמאל גדול מימין, ואז מתחברים שניהם. וד"ש בספר יצירה, שלש אמות אמ"ש, שהן ג' קוין מים אש רוח. יסודן כף זכות, וכף חובה, ולשון חק מבריע בינתים, דהיינו כנ"ל שמים שה"ס כו"ח דימין, ה"ס כף זכות, ואש שה"ס בינה ותו"מ שבשמאל, ה"ס כף חובה, והמסך דחירק שבקו האמצעי, ה"ס לשון המאזנים. המשוה משקל שניהם שלא יהיה זה גדול מזה, ואז מתחברים זה בזה, ומשגיחים זה אל זה פנים בפנים. פנים, פירושו השפעה, שמשפיעים זה אל זה, שהימין משפיע חסדים לשמאל, והשמאל משפיע חכמה אל הימין.

וזה אמרו, דעד דלא הוה מתקלא, שמטרים שהיה המסך דחירק דקו האמצעי, השוקל את הימין והשמאל במאזנים, שלא יהיה זה גדול מזה, לא הוו משגיחין אפין באפין, שלא היו משפיעים זה אל זה, כי השמאל היה גדול מן הימין, משום שהיה מתפשט ממעלה למטה, וע"כ היו אחר באחר זה עם זה, דהיינו שהיו במחלוקת, וכל אחד החזיר אחריו כלפי חברו, ומשום זה, ומלכין קדמאין מיתו, שהם ז' ספירות תחתונות שבעולם הנקודים, שלעת גדלות שנעשה הווג דע"ב ס"ג דא"ק והוריד מהם בחזרה את המלכות מבינה, למקומה למטה, ועלו בינה ותו"מ בחזרה להמדרגה, ונעשו קו שמאל, ויצא בהם אור החכמה, הנה אז, האירה החכמה ממעלה למטה, דהיינו מאצילות לבי"ע ונשברו הכלים ומתו. (כמ"ש לעיל בפתיחה לחכמת הקבלה דף כ"א אות צ' ע"ש, ובתלמוד ע"ס שיעור ז' דף תכ"ט ד"ה הסיגים) והיה זה מטעם, וזיוניהון לא אשתכחו, וארעא אתבטלת, כי הזיון שלהם, לא נמצא כי המלכות הנקראת ארעא שעלתה לבינה, שממנה הזיון שלהם, נתבטלה לגמרי ע"י הארת הע"ב ס"ג, כי ירדה למקומה למטה, ונטהרו הכלים דבינה ותו"מ לגמרי, ויכלו להשפיע החכמה ממעלה למטה, שלא היה מי שזיוין אותם שישפיעו רק ממטה למעלה, וע"כ נשברו ז' המלכים ומתו. כמ"ש שם.

(דפו"י דף קע"ו ע"ב)

ה) האי מתקלא תלי באתר דלא הוה, אתקלו ביה אינון דלא אשתכחו. מתקלא קאים בגופיה. לא אתאחד, ולא אתחזי. ביה סליקו, וביה סלקין דלא הוו, והוו, ויהויין.
ו) סתרא גו סתרא, אתתקן ואזדמן, ו] בחד ם גולגלתא, מלייא טלא

תלופי גרסאות

מ גולגלא.

דרך אמת ו] הוא שפע העליון ועיין פ' נשא קכח ע"ב.

קדמא

הסולם

פרקא

הא' שנקרא רדל"א, להאיר לתחתונים הקרום של האויר, שבין גלגלתא לחכמה סתימאה, נזדכך וסותם. אלו שערות הראש דא"א הנקראות צמר נקי, תלויות במשקל. רצון הרצונות מתגלה, במצח דא"א, ע"י תפלות התחתונים. השגחה מעין פקוחה, שלא ינום, ושומר תמיד, נתקנה בעינים דא"א והשגחה של הפרצופין שלמטה תלויה בהשגחה זו העליונה דא"א. וב' נקבים של ממלא מקום השלטון, שה"ס החוטם, המעורר רוח חיים לכל. פרדשקא פירושו ממלא מקום השר, כמו פרדכש (מגילה י"ב ע"ב). פירוש. אחר שביאר, שהמתקלא תלוי בראש עתיק הנקרא רדל"א, ששם הוא השורש, ועיקר עמידת המתקלא היא בגוף דעתיק, כמ"ש מתקלא קאים בגופיה, ממשך לבאר כאן איך המתקלא עומד בגוף דעתיק, שהוא חג"ת נהי"מ שלו. אמנם גם חג"ת נהי"מ דעתיק נעלמים מבחינת עצמם. אבל הם מתגלים ע"י התלבשותם בא"א, ועושים בו ז' תקונים המכונים ז' תקוני גלגלתא גם צריך שתדע שאע"פ שאמרנו שהמתקלא עומד בת"ת דגוף, ושם מתלבשת החכמה בחסדים במשקל השה והחכמה מאירה בשלמות הראויה, הנה זה רק לבחינת יציאת החכמה בלבדה, אבל עוד אין החכמה מתגלית להאיר שם, אלא רק בנהי" של הגוף באופן שמקום יציאת החכמה הוא בחג"ת, ושם עודה מכוסה, ומקום גילוי הארת החכמה היא בנהי"מ, והיינו במלכות בעיקר, שהיא כוללת נהי"מ, ומשום זה נחלקת כל מדרגה לג' חלקים, המרומזים בג' אותיות ם' ל' צ' דצלם. שמקום תלית המתקלא נקי ם' דצלם. שה"ס הראש. ומקום יציאת החכמה נקרא ל' דצלם, שה"ס חג"ת. ומקום גילוי הארת החכמה נקרא צ' דצלם. שה"ס נהי"מ, והם נכללים זה בזה, ויש מל"צ דמ' ויש מל"צ דל'

ה) האי מתקלא תלי וכו': מאזנים אלו תלויים במקום שלא היו, דהיינו בראש דעתיק שנתתקן שהמלכות לא תרד מבינה שלו לעולם, שזהו שורש המתקלא וכן נתתקן בראש כל מדרגה, כנ"ל בדבור הסמוך. ונבחן שתלוים שם. נשקלו בו אלו שזיוניהם לא נמצאו, דהיינו ז' מלכים שמתו מחמת שזיוניהן לא נמצאו נתתקנו מזח זה ששורש המתקלא נתלה בראש דכל מדרגה. ועצם המאזנים עומדים בגוף, דהיינו בקו אמצעי, שהוא ת"ת, שבו מציאות הדין של המסך דחירק, והדין הזה אינו מתאחד ואינו נראה במאזנים, כי אלו היה נראה היה מתבטל אפילו הו"ק דחכמה, אלא שפועל למעט השמאל אע"פ שאינו נראה בו. במאזנים האלו, עולים האורות דשמאל ממטה למעלה. ובו עולים, שלא היו, והיו.

פירוש המתקלא התלויה בראש כל מדרגה, נבחן שתלויה במקום שלא היו, כי אין שם מקום המלכות והדין שלה, אלא שנתתקנה שם כדי לתקן התחתונים, דהיינו לתת כח אל קו האמצעי שבגוף, כנ"ל. והמתקלא העומד בגוף כל המדרגה נבחן דהוה, כי בת"ת היא מציאת המסך דחירק בחזה שלו. והמתקלא העומד בסיום המדרגה, דהיינו בעטרת יסוד, שהוא קו האמצעי דנהי"מ, נבחן, דיהויין, כי הדין דמסך דחירק, אינו מתגלה בעטרת יסוד אלא אחר כריתת הערלה, וע"כ אומר בו לשון עתידי, דהיינו שמתגלים בו ע"י תקון.

ו) סתרא גו סתרא וכו': סתר בתוך סתר נתתקן ונזדמן בגלגולת אחת שהיא כתר של א"א המלאה טל הבדולה, שהוא חכמה סתימאה דא"א. ונמצא שחכמה דא"א שהוא סתר אחד יצאה ונתקנה בתוך הכתר דא"א, ושהוא סתר ב'. ובדרך זה נזדמן הארת ראש (דפ"י דף קע"ו ע"ב)

ספרא דצניעותא

ה

בדולחא. קרומא דאזכך וסתים, אינון [ז] עמר נ נקי תליין בשקולא.
ח] רעוא דרעוין ׀ אתגליא בצלותא דתתאי. אשגחא פקיחא דלא נאים, ונטיר

חלופי גרסאות

נ נקא. ׀ אתגליין.

דרך אמת [ז] צמר. ח] רצון של כל הרצונות מתגלה ע"י התפלות התחתונים שבעה"ז.

קדמאה

הסולם

סרקא

להיותם בחינת ׀' דצלם שבצ' והם ב' התקונים עמר נקי, שה"ס ב' אודנין, ורעוא דרעוין, שהוא המצח, והמצח ה"ס קו אמצעי בב' אודנין. ב) הם נצח והוד הנגלים, שהם בחינת ל' דצלם דצ', ששם מתחיל הגילוי, הנקרא, אשגחא פקיחו דלא נאים. ותקון הדי ה"ס ב' נוקבי דפרדשקא, ששם מאירים יסוד ומלכות דעתיק, והם צ' דצלם שבצ', וע"כ שם מקום גילוי החכמה. וזכור שהכרח התחלקות של מל"צ, הוא מכה המתקלא, שמקום תליתה הוא בב' ומקום עמידתה הוא בל' ושם עודה מכוסה, ומקום גילוייה הוא בצ'. וזה אמרו. אינון עמר נקי תליין בשקולא, שהם שערות דא"א העולים וצומחים מב' אודנין דא"א, שבהם מאירים נו"ה דעתיק הנסתרים, להיותם ׀ דצלם דצ', שבהם אין ה' יוצאת מאויר. ואויר הוה שבב' נקרא אוירא דכיא, וע"כ מכוונים השערות עמר נקי. ומשום שאין החכמה מתגלה שם, נמצאים הנצח והוד, שהם ימין ושמאל, שהם שקולים שוה בשוה. כי במקום שמתגלה החכמה, הוא מתארכת ומתגדלת על קו ימין עד שקו האמצעי צריך לשקול אותם בכח המסך דחירק שיהיו שוה בשוה. משא"כ כאן בנו"ה הנסתרים גם בבחינת השמאל מאירים רק חסדים, וע"כ הם שקולים. וז"ש תליין בשקולא, שבחינת הוד שבהם אינה ארוכה יותר מבחינת הנצח שבהם. והוא כמ"ש (באדרת נשא קכ"ח ע"ב) דלא נפיק נימא מנימא ושערא משערא. וזה הוא תקון הדי'.

ו"ש. רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי, שהוא מצח דא"א, ששם מאיר יסוד דעתיק, שהוא קו האמצעי של נו"ה הנסתרים שלו. שבסבת הארת יסוד דעתיק שם נפנה המצח משערות, שהם כחות דין, ונתגלה בו רצון הרצונות. והוא תקון ה'. וז"ש אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא שהוא עינים דא"א, שבהם מאירים נצח והוד הנגלים דעתיק, והוא ל' דצלם דצ', ששם מקום עמידת המתקלא

דל' ויש מל"צ דצ'. באופן שיש מל"צ בחג"ת דעתיק, ומל"צ בנה"י שלו.

ח"ס ז' תקוני גלגלתא שנתקנו ע"י חג"ת נה"י דעתיק. שמחג"ת שלו מאירים פנימית הראש דא"א, שהם ג' תקונים, גלגלתא, וחכמה סתימאה וקרומא דאזכך. ומנה"י דעתיק מאירים ד' תקונים שבחיצונות הראש דא"א, שהם עמר נקי, ומצחא, פקיחו דעיינין, וב' נוקבי דפרדשקא, שה"ס החוטם.

וזה אמרו. בחד גלגלתא, שהוא כתר דא"א, ששם מאיר חסד דעתיק. הוא תקון האי' ובחינת ׀ דצלם שבחג"ת דעתיק. מלויא פלא דבדולחא, שהוא חכמה דא"א, ששם מאיר גבורה דעתיק, הוא תקון הב', ובחינת צ' דצלם דחג"ת דעתיק. קרומא דאזכך אזכך וסתים, שהוא הקרום הסותם את חכמה דא"א שלא תתגלה לחוץ ממנו, ושם מאיר ת"ת דעתיק שהוא קו האמצעי, וזהו תקון ג', ובחינת ל' דצלם שבחג"ת דעתיק, שבו עומד המתקלא כנ"ל. וז"ש, אזכך וסתים כי להיותו בחינת קו אמצעי ול' דצלם, הרי הוא מיחד ב' הקוין זה בזה והחכמה מתתקנת בלבוש יקר דחסדים ויכולה להאיר בשלמות. וז"ש אזכך, שהי' יוצאת מאויר שלה וחזרה להיות אור, (כנ"ל ב"א ח"ה ד"ה כד) כי ע"י המתקלא שבה נשלמה אור החכמה, ועכ"ז, וסתים, שלא נפתחה סתימתה הסותמת את החכמה דא"א, והוא מטעם הנ"ל שאע"פ שהמתקלא עומד בחג"ת מכל מקום הם רק מקום יציאת החכמה, ולא מקום גילוי לחכמה, וגילוי החכמה אינה אלא רק בנה"י. ע"כ נשארה שם החכמה סתומה ע"י הקרום, אע"פ שנודרך והשלים אור החכמה. ומסבה הוה היה הכרח, שנה"מ דעתיק ששם מקום גילוי החכמה יאיר עוד ד' תקונים בא"א, ואז מתגלה החכמה בתקון האחרון המכונה חוטמא, שהוא המלכות. וכבר ידעת שגם בנה"מ יש מל"צ. וע"כ יש ב' בחינות נו"ה, א) מכוונים נצח והוד הנסתרים (דפ"י דף קע"ו ע"ב)

תדירא. אשגחותא דתתא באשגחותא דנהירו דעלאה. ^ט תרין ^ס נוקבין דפרדשקא,
^פ דאתער רוחא לכלא.

(ז) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, שיתא ^צ בראשית עלייהו, כולהו לתתא, ותליין משבעה ^ק דגולגלתא ^ר עד יקירו דיקירותא, והארץ תניינא לאו בחושבן והא אתמר. ומהיא דאתלטייא נפקא, דכתיב ^ט מן האדמה אשר אררה יי. ^ט היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. תליסר, תליין בתליסר ^ת יקירו דיקירותא.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

(א) (בראשית ה') ב"ב רכב צ"ג. ע מוסיף דביה תרין. פ ואתער. צ מוסיף בראשית ברא שית. ק דגולגלתא. ר ל"ג עד; דעד. ש ל"ג היתה תהו ובהו. ת דיקירו.

דרך אמת ^ס נקבי החלון שעל ידם נושב רוח החיים בעולם והם סוד שני נקבי ההיין שבשם יוד"ד. ויש מפרשים נוקבין דפרדשקא שני חלונות של פרדשקא שהוא פקיד ממונה גדול וחשוב. ורמז על התפארת התפשטות הכתר ולו שני חלונות הנזכרים בפ"י הא.

פרקא

הסולם

קדמאה

ד' תקונים בחצוניות הראש. שהם עמר נקי, ורעוא דרעוין, ואשגחא פקחא, וב' נוקבי דפרדשקא. שאין החכמה יכולה להתגלות אלא בתקון האחרון הזה. וז"ש דאתער רוחא לכלא, שממנו יוצא רוח החכמה לכל פרצופין התחתונים. (ועי' בתלמוד עשר ספירות שיעוד י"ג מאות נ" עד אות צ"ב, ששם נתבארו ד' תיקוני גלגלתא האלו באריכות.)

(ז) בראשית ברא וגו': בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ הם שש תיבות, כנגד חג"ת נה"י, ובראשית עליהו, שהיא בינה. כולם הן למטה בבינה ובז"א, והן תלויות ונמשכות מז' תיקוני גלגלתא, ומתפשטים עד היקר מכל יקר, שהוא י"ג תיקוני דיקנא דא"א, שמהם נמשך הכתוב הב' היתה תהו ובהו וגו' שבו י"ג תיבות, כמ"ש לפנינו. והמלה והארץ השניה, דהיינו והארץ שבה מתחיל הכתוב הב', אינה בחשבון י"ג תיבות אלו כמו שלמדנו, משום שיצאה מן אותה הארץ שנתקלקלה, בחטא של עצה"ד, שנתערב בה המלכות דמדת הדין הקשה, שכתוב מן האדמה אשר אררה ה'. וע"כ אינה בחשבון י"ג, והם מתחילים מן היתה, דהיינו היתה, תהו, ובהו, וחשך, על, פני, תהום, ורוח, אלקים, מרחפת, על, פני, המים, שהם י"ג תיבות, ואלו י"ג תיבות תלויות מן י"ג תקונים שביקר מכל יקר, שהוא הדיקנא דא"א, ומתבארים לפנינו להלן (מאות י"ד עד אות י"ח.)

שיתא

המתקלא ויציאת החכמה. אבל עוד לא מקום גילוי, וז"ש, אשגחותא דלתתא באשגחותא דנהירו דעלאה, השגחה, רומז על אור החכמה, הנקראת ראייה, ואומר, שהחכמה המתגלה למטה בחוטם דא"א, מקובלת מכאן, מעינים דא"א, שבהם מקום יציאת החכמה, להיותה בחי' ל' דצלם דצ'. כמבואר. והוא תקון הששי דא"א. וזה אמרו, תרין נוקבין דפרדשקא דאתער רוחא לכלא, שהוא חוטם דא"א, שבו מאירים יסוד ומלכות דעתיק, שהם בחינת צ' דצלם שבצ'. וע"כ יש בחוטם ב' נקבים, כנגד הארת יסוד ומלכות דעתיק, ושם הוא מקום גילוי החכמה. וע"כ נקרא החוטם בשם פרדשקא, שפירושו ממלא מקום של השליט, משום שעיקר השולט על יציאת החכמה, הוא בעינים דא"א, שהם ל' דצלם, אלא משום ששם אין מקום לגילוי, ששם בחינת ג"ר, ואין החכמה מתגלית אלא בכלים דו"ק, וע"כ נתגלתה בחוטם, שהוא ו"ק, ובחינת צ' דצלם דצ'. נמצא, שהחוטם הוא פרדשקא, וממלא מקום של העינים. וזה הוא תקון השביעי.

והנך מוצא שמשום שעתיק רצה לגלות החכמה ע"י א"א הוכרחו ז' ספירות תחתונות אצ"ת נהי"מ, לעשות ולתקן ז' תקוני גלגלתא הללו בא"א. שהם הארות ג' בחינות מל"צ שבחג"ת דעתיק, בפנימיות ראש דא"א, שהם גלגלתא וחכמה סתימאה ואוירא. וג' בחינות מל"צ שבנה"י דעתיק, והמלכות שלו, העושים (דפרי' דף קע"ו ע"ב)

ספרא דצניעותא

ז

(ח) שיתא אלפי שנין, תליין בשיתא קדמאי, שביעאה עלייהו, דאתתקף בלחודוי. ואתחריב כלא בתריסר שעתי, דכתיב היתה תהו ובהו וגו'. תליסר יקים לון ברחמי, ומתחדשן א בקדמיתא, ב וקמו כל אינון שיתא. בגין דכתיב ברא, ולבתר כתיב היתה, דהא הות ודאי, ולבסוף תהו ובהו וחשך, ג ונשגב יי לבדו ביום ההוא.

(ט) גלופי דגליפין ג כחיו דחויא אריך, ומתפשט לכאן ולכאן, זנבא ברישא. רישא ד אחיד אכתפין, אעבר וזעים, נטר וגניז. חד כ לאלף יומין זעירין

חלופי גרסאות

א כקדמיתא. ב קמו. ג בחיו; דחיו. ד אחורא ; אחורא כתפין ; אחור ; אחור ; אחורא.

מסורת הוזהר

(ב) (ישעיה ב) וישלח עו ציד.

דרך אמת י' חקוקה של כל החקוקות שחקק הסיי נתגלה מסם מראה ודמיון של נחש ארוך שמתפשט לכאן ולכאן כאומרו כחיו דחויא וכו'. כ' אחד לאלף יומין זעירין מתגלה קליטה אחת והיינו חטיפה בקשרי סנפירין בחבל נחלתו וחטיפה זו היא תגבורת כח הנחש הנזכר והיא מלשון רז"ל במסכת שבת קולס אדם מן המזחילה שפיי חוסף בידו ושותה ע"ש. וענין חטיפה זו נרמז בסבא משפטים ע"ש.

קדמאה

הסולם

פרקא

במלכות לקיים העולם בשתא אלפי שני עיי כלים ואורות שלה. ועליה רומות המלה, בראשית. ונודע, ששורש תקון זה דעלית המלכות בבינה, הקטנות והגדלות וכל מיני מוחין, יוצאים מ"ב תקונים שבדיקנא דאיא, עד ונקה, שהיא בחינת המלכות, שבחינתה עצמה גנוזה, אלא שמקבלת מן י"ב תקונים של הדיקנא, כמ"ש להלאה, וע"כ נאמר עליה ונקה לא ינקה, כי כל אלו האורות של י"ב התקונים הם מכלים ואורות דבינה ומבחינה זו נקראת ונקה, ולא מכלים של עצמה, שהם עוד בסוד לא ינקה, ובאלף הוי יחרבו כל אלו המוחין הנמשכים מן י"ב תקוני דיקנא. שז"ס חורבן העולם שיהיה באלף הוי. וז"ש ואתחריב כלא בתריסר שעתי, שכל מה שבתריסר שעתי, שהם י"ב תקונים דדיקנא הכוללים כל האורות והכלים דבי"ע יחרבו (כמ"ש בהקדמת ספר הזהר דף ע"ט ד"ה בן איש חי. ודף פ"א ד"ה והענין ע"ש כל ההמשך) תליסר יקים לון ברחמי, שמול י"ג, שנאמר עליה בשתא אלפי שני לא ינקה, כנ"ל הנה אז תקבל תקונה המחולט (כנ"ל בהקט"ז דף פ"א ד"ה והענין) כי הבי"ן ישוב להיות ס"ג ע"ש בהמשך, ואז וקמו כל אינון שיתא, שכל המוחין דשתא אלפי שני יחורו ויקומו. כמ"ש שם.

(ט) גלופי דגליפין כחיו וכו': חקיקות החקיקות הוא כמראה נחש ארוך ומתפשט לכאן ולכאן, הזנב הוא בראש, הראש מתאחד בכתפים

(ח) שיתא אלפי שנין וכו': ששת אלפים שנה שהעולם עומד תלויות ונמשכות בשש תבות הראשונות שהם, ברא אלקים את השמים ואת הארץ השביעי שהוא בינה, הוא עליהם, שמתגבר בלבדו, דהיינו המלה בראשית המוקדמת להם. ונחרב הכל בי"ב שעות, שכתוב, היתה תהו ובהו וגו'. השלשה עשר, יקים אותם הי"ב שעות ברחמים. ומתחדשים ככתחילה, וקמים שוב כל אלו הששה. משום שכתב ברא, ואח"כ כתוב, היתה, שמשמע שעתה כבר איננה, והוא כי היתה ודאי בששה אלפי שני, ולבסוף, באלף הוי היא תהו ובהו וחשך וגו', כי נחרבה. וז"ש ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, דהיינו באלף הוי.

פירושו. נודע שלתקון העולם, שתף מדת הדין במדת הרחמים, דהיינו שהעלה המלכות לבינה, שעייז השיגו זרין מוחין וכלים מן הבינה ונתקיים העולם, ולולא זה לא היה העולם מתקיים (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) וז"ש שיתא אלפי שנין תליין בשיתא קדמאי, שה"ס חג"ת נה"י של ז"א שנמתקו בכלים דבינה, שע"כ המה חסרי המלכות, ועטרת יסוד שה"ס מפתחא, דהיינו מלכות מבחינת בינה, היא עומדת במקום מלכות האמיתית דמדת הדין. וז"ש שביעאה עלייהו דאתתקף בלחודוי, שבחינת המלכות, שהיא ספירה השביעית, היא מבחינת בינה שהוא ממעל חג"ת נה"י, כי הבינה לבדה מתחזקת (דפרי" דף קצ"ו ע"ב)

האתגלייא, קולטרא בקטרוי, סנפירא בעדבוי, אתבר רישיה במיין דימא רבא, דכתיב א שברת ראשי תנינים על המים. תרין הוו, חד ו אתחזרי, תנינם כתיב חסר. ראשי, כד"א ד ודמות על ראשי החיה רקיע.

מסורת הזר

חלופי גרסאות

ג (תהלים עז) בא יג צ"ק. ד (יחזקאל א) כ"א כח צ"א.

ה אתמליא; אתגלייא ואתמליא. ו אתחזרו.

פרקא

הסולם

קדמא

נשאר ממנו רק בחינת ו"ק דחכמה שהוא נבחן לכתפין. אע"כ וזעים. בשעה שצובר להשפיע חכמה הוא זועם בדינים, משום שאינו נגלה אלא על גורא דדינא (כנ"ל וירא ט"ה ד"ה מה) בסו"ה בערב"היא באה. נפיר ונניז. שעל ידי הזעם שלו שומר, שהרשעים לא יקרבו להמשיך ממנו. וגונו הג"ר דחכמה.

ונודע שהחכמה מכונה אלף ימים, ובחינת ו"ק דחכמה מכונה אלף ימים קטנים. והמלכות ה"ס אחד לאלף ימים אלו, ואין החכמה מתגלית בשום מדרגה אחרת זולתה. ו"ש, חד לאלף יומין זעירין, אתגלייא קולטרא בקטרוי, שבמלכות, שה"ס אחד לאלף ימים קטנים, מתגלה ההשגחה, שה"ס חכמה, על ידי תקוניו ומשמיענו שחץ ממנה אין החכמה מתגלה כלל, (כנ"ל בראשית א' דף רע"ו ד"ה ועוד כמה). ומלכות זו בשעה שהיא מגלית חכמה נקראת סנפיר, שהעולם עומד עליו. שאין קיום לעולם זולת על ידי חכמה זו שהיא מגלית, ו"ש, סנפירא בעדבוי שהסנפיר שהעולם עומד עליו הוא בתלקו של מלכות זו שה"ס חד לאלף וכו' כמ"ש לעיל (ב"א י"ד ד"ה פירושו. ע"ש).

ונודע שבביאת קו האמצעי להכריע וליחד ב' הקוין ימין ושמאל זה בזה, הוא עושה ב' פעולות שמתחילה פועל במסך דמלכות דמדת הדין, ואח"כ פועל במלכות הממוקת במדת הרחמים, כנ"ל (פרשת לך דף י"ג ד"ה ונחבאר ע"ש, ואין להכפיל הדברים). שבמסך דמדת הדין שמצמצום א' הרג את הנוקבא, ובמסך הממוקת דמדת הרחמים מצמצום ב' מחץ ראשו של הזכר, דהיינו שמיעטו מג"ר דג"ר והעמידו על ר"ק דג"ר, כמ"ש לעיל (פרשת בא דף ט"ו ד"ה ביאור. ע"ש).

זה אמרו. תרין הוו, חד אתחזרו, שמבחינת קו שמאל הנ"ל נמשכו ב' תנינים, שהם לויתן ובת זוגו, אבל בסבת המסך דחירק

בכתפים, עובר הזעם שומר וגונו. אחד לאלף ימים קטנים מתגלה ההשגחה בתקונו. הסנפיר שהעולם עומד עליו הוא בחלקו. ראשו נשבר במים של ים הגדול, שכתוב, שברת ראשי תנינים על המים. שנים היו והחזרו אחד, שכתוב תנינם, חסר ה' דלשון רבים. ואע"פ שכתוב ראשי הוא לשון יחיד, כמו שאתה אומר, ודמות על ראשי החיה רקיע. הרי שנאמר ראשי עם י אע"פ שהיא ראש חיה יחידה, אף כאן בתנין, אע"פ שנאמר ראשי, הוא ראש של תנין אחד. קולטרא, פירושו השגחה, מלשון דעביד קומיס קליטר (וי"ר כ"ח) שפירושו ראש המשגיחים. בקטרוי, פירושו עשיה ותקון, מלשון, קטרוי בירי (תועד קטן יוד ע"ב).

פירושו. המדובר הוא כאן, בסוד קו שמאל מבחינתו עצמו, שממנו נמשכים כל הדינים. ומדמהו לצורת תנין בים, ולצורת נחש ארוך להיותו נמשך מקו שמאל דבינה עד המלכות הנקראת ים. וע"כ הוא ארוך. ועוד, כיון שהחכמה מתגלית בקו שמאל, והחכמה נקראת ארוך, ע"כ קורא אותו, חויא אריך. זה אמרו. גלופי דגליפין, דהיינו קו שמאל שממנו כל החקיקות שהם הדינים, כחיוו דחויא אריך ומתפשט לכאן ולכאן, שהוא מתפשט לבינה ולמלכות, כנ"ל, וע"כ הוא ארוך מבינה עד מלכות. זנבא ברישא, הזנב שלו הוא בראש. כי בקו שמאל נהפכו המדרגות, כי הסדר הוא ג"ר בראש ו"ק לאחר כך בגוף, וגורא דדינא בסיום, המכונה זנב, וכדי למחות הרשעים שהיו ממשיכים מג"ר דחכמה ממעלה למטה נעשה תקון בקו שמאל של הפיכת המדרגות שגורא דדינא עלה למעלה באופן שהסיום והזנב נעשה לבחינת ראש, ואחר כך הו"ק ואח"כ לבסוף הג"ר, (כמ"ש לעיל פרשת וירא דף פ"ג ד"ה פנימיות ע"ש) הרי שזנבא ברישא. ו"ש, רישא אחרי אכתפין, שהראש שלו הוא בחינת כתפין, בלומר שנסתלקו ממנו הג"ר שהוא ראש, ולא (דמ"י דף קע"ו ע"ב)

(י) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, היינו דכתיב (ח) כי הוא אמר ויהי, ה הוא בלחודוי. לבתר אתחזרו חד יהוי"ט יהיו וי בתראה שכינתא. לתתא. כמה דה' שכינתא אשתכח ובחד מתקלא אתקלו.
 (יא) והחיות רצוא ושוב, דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב. (ו) אמרו צדיק כי טוב. הא, כ במתקליה סלקא. קדמאה בלחודוי. וכלא לחד ל אתחזרי. מ אחתא ומודעתא כלילין דא בדא בירי"ד ה"א, [ל] כתרין רחימין דמתחבקן.
 (יב) שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא, לישן ממלל רברבן. לישן דא,

חלופי גרסאות

ז ל"ג אור. ח מוסיף הוא בלחודוי ויהי בלחודוי.
 ט יהוי"ט ; י יהיו וי ; י"הו ; י יהיו יהי.
 י לתתאה. כ במתקלא. ל אתחזרו. מ מוסיף וי אחתא ; וא"ר אחתא.

מסורת הוזהר

(ה) (תהלים לג) ז"ח ב ט"ד ש"ב. (ו) (ישעיה ג) ב"א רסז צ"א

דרך אמת [ל] כשני אוהבין המתחבקין זה עם זה.

קדמאה

הסולם

פרקא

(יא) והחיות רצוא ושוב : דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב. פירוש, כשהחיות, שה"ס הארות התכמה שבשמאל, הן ברצוא, להמשך ממעלה למטה הם פוגעים בדינים של קו אמצעי או הם ושוב, שמחזירים הארתם ממטה למעלה, כדי להתיחד בחסדים. וז"ש וירא אלקים את האור כי טוב, שע"י קו האמצעי, נעשה האור טוב כי הוא שב ומתיחד עם הימין, וז"ש אמרו צדיק כי טוב, כי הצדיק הוא קו אמצעי שבנו"ה שהם ימין ושמאל ועושה אותה בבחינת טוב כנ"ל. פסוק זה וירא אלקים כי טוב, עולה במאזנים, שהוא קו האמצעי השוקל ומשווה ב' האורות ימין ושמאל שיהיו שוים ויתיחדו זה בזה, (כנ"ל אות ג' בסולם) אבל פסוק הראשון יהי אור ויהי אור היו הימין והשמאל בפני עצמם, שעוד לא נתיחדו במאזנים. וכולם חזרו לאחד אח"כ, ע"י קו האמצעי, שהאחות שה"ס חכמה, ומודע שה"ס בינה, הנרמזים ביהי אור ויהי אור כנ"ל, נכללו על ידו זה בזה, בסוד י"ה, שהוא חכמה ובינה, שהם כתרנים האהובים המתחבקים. ומה שמכנה חו"ב אחתא ומודעתא, הוא בסו"ה, אמור לחכמה אחותי את ומודע לבינה תקרא. שהחכמה נקראת אחות משום שאסורה עליו כאחותו, כמ"ש חז"ל, וכל החכמה המתגלה באצילות, הוא ע"י הדעת שבבינה שחזרה להיות חכמה, וע"כ נקראת הבינה מודע, ע"ש הדעת.

(יב) שיתא נפקין מענפא וכ"ו : שש ספירות חגית נהי', יוצאות מן הענף של שורש

דחירק שהמשיך קו האמצעי סוד המלכות דמדת הדין נהרגה הנקבה, ונשאר תנין אחד, הזכר. אתבר רישיה במיין דימא רבא. דהיינו שנתמעט לבחינת ו"ק דג"ר, ע"י המסך דחירק שבקו אמצעי דצמצום ב' שהוא מלכות הממותקת שזה נבחן כמו שנשבר ראשו, דהיינו הג"ר שלו, ונעשה בו נקב, (כנ"ל פרשת בא דף י"ג ד"ה פירושו) שזסו"ה, שברת ראשי תנינים על המים. שהכונה על תנין הזכר הנ"ל. ואין לשאול שכתוב תנינים לשון רבים. שהרי תנינים חסר כתיב. שיוורה על תנין אחד. וכן ראשי הוא כמו ראשי החיה, שהוא ג"כ לשון יחיד.

(י) ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור : היינו שכתוב, כי הוא אמר ויהי, שכתוב אמירה בויהי, להראות, אשר ויהי, הוא בפני עצמו, והמלה יהי אור הוא בפני עצמו, כי יהי אור הוא אבא וקו ימין, ויהי אור הוא אמא וקו שמאל. ואח"כ חזרו ימין ושמאל להיות אחד, על ידי קו האמצעי, שה"ס ז"א שהכריע ביניהם בכח המסך דחירק, כנ"ל. ונתיחדו יהי עם ויהי ונעשה מהם צירוף יהו"י, כי האותיות השוות אינם נכפלות, יה"ו, ה"ס אבא ואמא ז"א המכריע ומיחדס. וי' האחרונה שביהו"י, היא השכינה למטה, כמו ה' היא השכינה ובמשקל אחד נשקלו, כי י' ה"ס ה' שנכנסה לאור י"ה ונעשה לאור, דהיינו המלכות שעלתה לבינה (כמ"ש לעיל ב"א מ"ג ד"ה יהי) וע"כ היא השכינה כמו ה', ויהו"י הוא אחד כמו י"ה ויהי, שפירושו, אבא ואמא ז"א והמלכות. (דפרי דף קע"ז ע"ב)

סתים בין י"ד וה"א, דכתיב ז) זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו ליי' ובשם ישראל יכנה, יכנה ממש. זה יאמר לה' אני: אחתא. וכלא אתמר ביה"י. כלא כלילין בלישן סתים לאימא. דהא אתפתחת ס ליה דנפיק מינה. אבא יתיב ברישא, אימא באמצעייתא ומתכסייא מכאן ומכאן ווי למאן דגלי ערייתהון.

(ג) ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים, ם שליט דכר בנוקבא. דכתיב ן) וצדיק יסוד עולם, נהיר ן יר"ד בתרין, ונהיר ומעבר לנוקבא. אתיחד

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (ישעיה מד) לך קמג צ"ד. ח) (משלי י) ב"א נ ל"ג יכנה. ט לית. ע שלימו דכר ונוקבא. פ ל"ב רמו צ"ג. יר"ד.

קדמאה

הסולם

פרקא

הדעת בג' מוחין חב"ד אלו, ויוצאים ומתפשטים לז"א למטה. (כנ"ל בראשית א' דף רפ"ז ד"ה תלת) וז"ש, דהא אתפתחת ליה, שאמא נפתחה מן הדעת שהוא הלשון וע"כ כלא כלילין בלישן סתים לאמא, שהוא דעת. דנפיק מינה, שהוא יוצא עם חב"ד אלו למקומו בז"א עצמו. ומה שמכנהו לישן סתים, הוא משום שהוא סותם הג"ר דקו שמאל דבינה, שממעט ממנו הג"ר דג"ר כנודע. ומה שמכנה את הדעת ענפא דשרשא דגופא, הוא משום שהדעת הוא באמת ז"א שנקרא גוף, שעלה למ"ן לאמא, וז"א מכונה גוף, וע"כ נבחן לענף יוצא בראש מן שורש הגוף, שהוא ז"א.

וזה אמרו, אבא יתיב ברישא, שהוא נקרא או"א עלאין, והוא י' דהויה. אמא באמצעייתא, שהיא נקראת ישו"ת, והיא ה' דהויה, וז"א שה"ס ו' דהויה הוא למטה, ומתכסייא מכאן ומכאן, שהחכמה שבאמא מתכסה מצד מעלה מאו"א עלאין, שהם חסדים מכוסים לגמרי מהארת חכמה, ומצד מטה מז"א, שגם הוא סוד חסדים מכוסים. וע"כ ווי למאן דגלי ערייתהון, דהיינו מי שרוצה לגלות ולהמשיך החכמה שבקו שמאל דאמא ממעלה למטה, שגורם בזה להפריד או"א עלאין מישו"ת דהיינו פירוד בין י"ה, ופירוד בין י"ה אל הו', וענשו מרובה.

(ג) ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים: רומז שהזכר שהוא ז"א, ישלוט על על הנקבה, שהיא המלכות, שע"כ נקרא הזכר, מאור הגדול, והנוקבא מאור הקטן, שכתוב, וצדיק יסוד עולם, שהצדיק שהוא יסוד דז"א הוא היסוד של המלכות שנקראת עולם

שמשמע

שורש הגוף, שהוא לשון מדברת גדולות, כי הלשון היא ענף יוצא מפנימיות הגוף ממטה למעלה אל הפה דראש, והוא ספירת הדעת דהיינו קו האמצעי המכריע ומיוחד חכמה ובינה, כנ"ל (משפטים אות תקכ"ט) ואומר שם שהוא פשיטותא דתפארת וכו' ע"ש בסלם). לשון הזה סתום בין יו"ד וה"א, שהם חכמה ובינה. שכתוב, זה יאמר להו"י"ה אני, וזה יקרא בשם יעקב, זה יכתוב ידו להו"י"ה ובשם ישראל יכנה. יכנה ממש. זה יאמר לה' אני, הוא האחות, דהיינו חכמה בסוד שאסורה כאחותו, שאין בה השגה, וזה יקרא בשם יעקב, היינו מודע, שהיא בינה, שבה מתחיל הארת החכמה, וע"כ נאמר בשם יעקב, כי בשם, פירדשו השגה, וזה יכתוב לה', הוא דעת, ובשם ישראל יכנה, היא התפשטות הדעת לז"א, שאז נקרא ז"א ישראל. דהיינו יכנה ממש כנ"ל. הכל נאמר ביה"י. דהיינו בחכמה בינה דעת כמבואר. הכל כל ג' אלו, חכמה בינה דעת, כלול בלשון הסתום באמא, שהדעת המכריע בין ב' קוין חכמה בינה שבאמא, כולל בעצמו חב"ד, כי נפתחה ממנו, ויצא ממנה. אבא ישב בראש אמא באמצע, ומתכסה מכאן ומכאן, אוי למי שמגלה ערותם. פירוש. כיון שב' קוין דאמא היו במחלוקת היתה משום זה בסוד ם סתומה ולא נפתחה מסתימתה אלא על ידי הלשון שה"ס קו האמצעי, שעל ידו האירו בה ג' קוין חב"ד, ונודע שכל האורות שהתחתון גורם לעליון זוכה בהם התחתון. כמ"ש לעיל, דכיון דתלת דאמא מחד נפקין, שיוצאים מדעת שה"ס ז"א שעלה בסוד קו האמצעי לאמא לבחינת קו אמצעי ע"כ חד בתלת קיימא, זוכה

(דס"י דף קע"ו ע"ב)

י'ד בלחודי, ז סליק בדרגוי לעילא לעילא. אתחשכא נוקבא, ואתנהירת אימא ומתפתחא (+) בתרעוי. אתא מפתחא דכליל בשית, ומכסיא פתחהא, ואחיד פ לתתא להאי ולהאי, ווי למאן דגלי פתחהא.

חלופי גרסאות

ז מוסיף וכתר כן סליק. ק ליג לתתא.

קדמא

הסולם

פרקא

את הנוקבא. אמנם גם הו', שהיא זיא, דבוקה באמא. כנ"ל, ונבחק. אשר הו' דבוקה בקו ימין דאמא, והו' דבוקה בקו שמאל דאמא. ונודע, שעם עלית בינה ותו"מ דכל מדרגה, שנעשו השמאל של המדרגה, נתעוררה מחלוקת בין ימין לשמאל, ונעשה פירוד ביניהם. (כנ"ל ב"א דף נ"ז ד"ה זוח) ואז נעשה פרוד בין י"ה, שהי' שכולה ימין, נבדלה לעצמה ועלתה למעלה, וז"ש אתייחד י' בלחודי, סליק בדרגוי לעילא לעילא, והנוקבא הדבוקה בקו שמאל דאמא, נחשכה לגמרי, כי אין החכמה שבשמאל יכולה להאיר בלי התלבשות בחסדים שבימין, (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה ימא דקמ"ט) וז"ש אתחשכא נוקבא, שלהיותה בחינת שמאל בלי ימין, היא נקבעה להיות תמיד בסוד החושך. כי ע"כ ה"ס לילה, ואח"כ הכריע ז"א אשר שם. באמא, את ב' קוין ימין ושמאל שבאמא, ונעשה בה סוד הדעות, ואז חזרה והאירה, וז"ש ואתנהירת אמא ומתפתחא בתרעוי ומכסיא פתחהא, דכליל בשית, שהוא ז"א, שהוא מפתחא דכליל שית, את ב' הקוין שלה שאו חזרה הי' להאיר בה', וה' ספירות כח"ב תו"מ שלה שכל אחת כוללת עשר, נעשו לנ' שערי בינה, ונודע ששער האחרון מבחינת הכלים דאמא, הוא גנוז במלכות דאמא, וה"ס מנעולא, ושער הנ' הבלתי מושג, (כנ"ל בהקדמת 190 הוזהר דף מ"ו ד"ה זוח), וע"כ הוא צריך כיסוי וגניזא. (כנ"ל בהקס"ז דף צ"ט ד"ה ב'). וע"כ נה"י דאמא מתלבשת בז"א, וז"א מכסה אותם, ואחיד לתתא, במלכות להאי ולהאי, בבינה ומלכות, שנתאחד בבינה להיותו מכריע בין ב' קוין שלה, והוא מלביש נה"י שלה, ונתאחד במלכות שמזדווג עמה ומאיר אליה מג' קוין שלו, ווי למאן דגלי פתחהא, כי כשהמנעולא שהיא המלכות דמדת הדין שבשער האחרון דאמא, מתגלה, הוא אוכד כל הארותיו (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתרא) ועונשו גדול מאד. הנה

נתבאר

שמשמע, שלולא הצדיק לא היה קיום לעולם, וע"כ שולט עליה, ומפרש למה הוא כך, ואומר, הי' שהוא חכמה ואז"א עלאין, האירה בשתי ההין, והאירה ועיברה את הו' ראשונה עם הנוקבא, ואח"כ נתיחדה הי' בפני עצמה, שנבדלה מן הו' ועלתה במדרגותיה למעלה למעלה, ונתחשכה הנוקבא, ואמא האירה ונתפתחה בשעריה, ובא המפתח הכולל שש ספירות, שהוא ז"א, ומכסה הפתח דאמא, ונתאחד למטה, עם זו ועם זו, דהיינו עם הנוקבא ועם אמא, אוי למי שמגלה הפתח, פירוש, נודע שמכח עלית המלכות לבינה בכל מדרגה, נבקעו כל המדרגות לבי חצאים, שכ"ח נשארו במדרגה ובינה ותו"מ נפלו מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה, (כנ"ל ב"א דף ד' ד"ה ביאור) ואח"כ לעת גדלות, יורדת המלכות מבינה בכל מדרגה, וג' ספירות בינה ותו"מ, שנפלו לתחתונה חוזרים ועולים למדרגתם (כנ"ל ב"א דף ר"צ ד"ה בגין) ולוקחים עמהם גם את התחתונה שהיו מלובשים בהם בשעת הנפילה, שעייז עולה כל תחתון לעליון, ומקבל האור דעליון, שזה הוא סוד העיבור (כנ"ל ב"א דף מ"ב ד"ה פירוש).

וכבר ידעת, שהי' ה"ס חכמה, וכן היא אז"א עלאין, והח' ה"ס בינה, וכן ה"ס ישו"ת, ונמצא שבעת ירידת הפרסאות, דהיינו המלכות, מכל מדרגה, הבינה ותו"מ דכל מדרגה חוזרות למקומם ומעלים עמהם גם המדרגה התחתונה, אל העליונה, נמצא שבינה, ותו"מ של הי' חזרו אליה, והעלו עמהם גם מדרגת ח' אל מדרגת הי', ונעשו אחד. וכן על דרך זה חזרו בינה ותו"מ של הו', והעלו עמהם גם מדרגת ו"ה, שהם זו"ן אל הח', ונעשו אחד עם הח', אשר הי' כבר מחוברת עמה, ונמצא בזה, שהי' מאירה לב', ההין, ביחד, כי ה' תחתונה שהיא מלכות כבר נתדבקה באמא, שהיא ה' ראשונה, והארה זו נבחנת לעבור, וז"ש, נהיר י' בתרין ונהיר ומעבר לנוקבא, שהי' מאירה ומעברה (דפי"ו דף קע"ו ע"ב *) דף קע"ו ע"א)

(ד) פרקא תניינא. דיקנא מהימנותא. ר דיקנא לא אדכר בגין דהיא יקירותא דכלא מאדנין נפקת, ט בסחרנהא דבסיטא, סליק ונחית חוטא חוורא. בתליסר מתפרש.

(טו) ביקירא ט דביקירותא ההיא, כתיב ט לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם. אדם לבר הוא. אדם לא כליל הכא. כ"ש איש. בתליסר נביעין מבויעין מתפרשן, ארבע בלחודי ה אסתמרו. תשעה אשקיון א לגופא.

(טז) ב מקמי פתחא דאדנין, ג שארי יקירו לאתתקן, ז נחית ה בשפירי ברישא דשפוון. מהאי רישא להאי רישא קאים. ו ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא, ט לאעברא חובה, דכתיב י ותפארתו עבור על פשע. ז תחות

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) (ירמיה ב.) י (משלי יט) ח"ג קמא. ר ל"ג דיקנא. ש ביקירותא. ת אסתמכו. א לגנתא ; מוסיף לגופא דגנתא. ב מקפי ; מוסיף תקונא קדמאה מקמי. ג שרי ; שדי. ד מוסיף תניינא נחית. ה בשפירו. ו מוסיף תליתאה ארחא. ז מוסיף רביעאה תחות.

דרך אמת מ] טביב תואר הפנים. נ] פירשתי לעיל בסמוד.

תניינא

הסולם

פרקא

מגופא כל שכן שהוא מחוץ לא"א, ולפיכך אין להם התכללות בדיקנא זו דא"א. בשלשה עשר עינות מבויעים מתבאר הזקן, ורק ארבעה תקונים מהם נשתמרו, שלא ישפיעו למטה לז"א, ותשעה תקונים מהם משקים את הגוף, שהוא ז"א.

(טז) מקמי פתחא דאדנין וכו' : תקון ראשון הוא, שמלפני הפתח של האזנים התחיל היקר, שהוא הזקן, להתתקן, דהיינו מכנגד נקבי האזנים, ויורד ביופי למטה, עד תחילת השפתים. (ב) השערות שבראש השפתים, מראש הזה שבשפה הימנית, לראש הזה, שבשפה השמאלית. (ג) נמצא דרך הפנוי משערות, היוצא תחת ב' נקבי החוטם להעביר הפשעים, שכתוב ותפארתו עבור על פשע. (ד) השערות שמתחת השפתים שהשערות חוזרים להיות ראש אחר. (ה) דרך אחר פנוי משערות יוצא תחתיו, דהיינו באמצע השערות שבשפה התחתונה. (ו) מנחת בשמים, דהיינו שערות, חופה, על הפנים, מלמטה עד ראש שפה עלאה. (ז) ב' תפוחים, דהיינו לחיים הפנים משערות, נראים, להאיר הנרות. (ח) מול הכל, היינו השערות הנמשכות התלויות עד הלב. בו תולים העליונים והתחתונים. והיינו השטח העליון של הדיקנא, שנקרא מול עליון.

ביאור הדברים. תחלה צריכים לדעת סוד השערות מה הם. והענין הוא, כי נודע שאעפ"י שפרצופי

נתבאר בזה, שהמלכות נחשכה, וצריכה לז"א שיאיר אליה, ומטעם זה שליט דכר בנוקבא. וזהו שרצה להשמיענו.

פרקא תניינא

(ד) פרקא תניינא דיקנא מהימנותא וכו' : פרק השני. בו מתבאר זקן האמונה. כלומר שהמלכות הנקראת אמונה מקבלת ממנו כל תקוניה עד גמר התקון. הזקן אינו נזכר בתורה ובנביאים וכתובים, שכתוב עיני ה' אזני ה' וכן לחייו כערוגת הבושם, אבל זקן אינו נזכר. משום שהוא היקר מכל. והוא יוצא מן האזנים, שמשם הזקן מתחיל, ומקפת מסביב צורת הפנים, שעולה ויורד חוט לבן מסביב פניו. כלומר שהזקן בכללו, נראה כמו חוט לבן עם שערות לבנות, שמשבבות הפנים שמהן, עולות, שמאירות ממטה למעלה, ומהן, יורדות, שמאירות ממעלה למטה. והוא מתבאר בשלשה עשר תקונים. כמ"ש לפנינו. בומיטא דאנפוי, פירושו צורת הפנים, כמ"ש באדרת נשא קכ"ח.

(טו) ביקירא דביקירותא ההיא וכו' : ביקר מכל יקר הוא, דהיינו הזקן, כתוב, לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם. ז"א מכונה אדם ויסוד ז"א מכונה איש. אדם לחוץ מא"א הוא, שז"א הנקרא אדם מלביש את א"א מבחוץ מטבורו ולמטה, ומכ"ש איש, שהוא יסוד דז"א, שהוא אפילו מחוץ לז"א. כי נה"י הם לבר (דמ"י דף קע"ז ע"א)

שפון אסחר שערא לרישא אחרא. ן ארחא אחרא נפיק תחותי. ס חפי תקרובתא דבוסמא, לרישא דלעילא. ך תרין תפוחין אתחון לאנהרא כ בוצינין. ז מזלא דכלא, תלייא עד לבא, ביה תליין עלאין ותתאין.

הלופי גרסאות

ח מוסיף חמישאה ארחא. ט מוסיף שתיאה חפי. י מוסיף שביעאה תרין. כ בוצינין. ל מוסיף תמינאה מזלא.

תניינא

הסולם

פרקא

לאתתקן. ששם שורש הדיקנא שנתתקנה להיות בלחי התחתון כנ"ל. ותקון הב' הוא לעלות לבניה בבחינת עבור. ויש נחית בשפירו ברישא דשפון מהאי רישא להאי רישא, כי השערות נמשכות מלחי התחתון, שמקמי פתחא דאודנין, שהם זרין ועולות על השפה העליונה, שהוא מקום לחי העליון, ובחינת גלגלתא, שהוא בינה, ונבחן זה לבחינת עיבור שערות דיקנא שהם זרין, בבחינת שפה עלאה, שהיא בינה, והם מקבלים שם בזה, בחינת ו"ק דעיבור, הנקרא ג"ר דנפש. ואחר זה, נמשך רוח החכמה מב' נקבי החוטם, ששם מקום גילוי החכמה (כנ"ל אות ו). להשערות דשפה העליונה, ועושה שם דרך באמצע שערות השפה, שהוא פנוי משערות, כי החכמה מסלקת כל הדינים. ויש, ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא, שהרוח של החוטם, שהוא חכמה, מטהר את הדרך מן השערות. לאעברא חובה, כי סליחת עונות נמשכות מהארת החכמה. (כנ"ל פרשת נח דף מ"ב ד"ה ות"ח) והארת חכמה זו, היא בחי' ג"ר דעיבור, דהיינו נשמה חיה יחידה דנפש. והוא תקון ג'.

אחר זה מגיע זמן הלידה שבשערות דבחינת זרין שנתעברו בבניה, שהיא שערות שפה העליונה, יוצאות ויורדות למקומם, שהוא לחי התחתון, דהיינו תחת שפה התחתונה. ויש, תחות שפון אסחר שערא לרישא אחרא, שהשערות שהיו בשפה עלאה נמשכו ובאו למקומם בלחי התחתון ונעשה שם שערות שפה אחרת, שהוא בחינת שערות זרין עצמם, ובהתפשטות הו' שמתחת השפה תתאה, קנו בחינת ו"ק דרוח, דהיינו נפש רוח דרוח. והוא תקון הד'. ואחר זה נמשך רוח החכמה מב' נקבי החוטם, דרך ארחא דשפה עלאה ועבר על השערות שמתחת שפה תתאה, ועושה שם דרך פנוי משערות כמו בשפה עלאה, ויש ארחא אחרא נפיק תחותי, והארת חכמה שבוך הוה, ה"ס

ג"ר

שפרצופי אצילות הם בבחינת ו"ק דחכמה, עכ"ו אי אפשר שתצא ו"ק דחכמה בלי הג"ר. אלא תחילה יוצא בהם גם הג"ר דחכמה, ואח"כ מסתלקות הג"ר מהם ונשארים בו"ק דחכמה. (כנ"ל בראשית א' דף פ' ד"ה אמנס) והנה האורח שהיה מלביש לג"ר אלו לא נסתלק עמהם אלא נשאר בראש, ומחמת עוביותו, מכה שנשאר ריק מן האור שלו, לא היה יכול להשאר בפנימיות הכלים, ויצא לחוץ בבחינת מותר מוחא, ונחלק כמו הסדר דצמצום ב', אשר כתר וחכמה שבהם עלו ונאחו בגלגלתא. שהיא בחינת ס' דצלם, וע"כ מכנה אותם הספרא דצניעותא לעיל (באות עמר נקי, שהמסך נמצא ממטה להם בסיום הגלגלתא, ואין כח במסך להעלות דינים למעלה ממקום מציאותו. וג' בחינות בינה ותו"מ שלו מתתקנים מחכמה סתימאה דא"א, והם נאחזים אחר סיום הגלגלתא, דהיינו בלחי התחתון, שהוא בחינת זרין דראש. אמנם לפי שב' רישין דא"א, גלגלתא וחכמה סתימאה כלולים זה מזה, יש בכל אחד מהם ב' הבחינות נמצא שגם חכמה סתימאה כלולה מגלגלתא, וע"כ מאיר בדיקנא גם הגלגלתא שבחכמה סתימאה. וחי תקונים הראשונים, הם מהארות חכמה סתימאה וה' האחרונים הם מגלגלתא.

ומתוך שחכמה סתימאה דא"א נעלמה ונסתמה, נמצאת הדיקנא דא"א, שמקבל ממנה שהוא המשפיע כל מדרגות המוחין לפרצופי אצילות. והם מקבלים ממנו אותם הסדרים שנסדרו בייג תקונים של הדיקנא, ונבאר תחילה חי' תקוני דיקנא הנמשכים מחכמה סתימאה, ותדע, שהם סדר ג' בחינות נרנח"י של נפש רוח נשמה, והכללות שלהם.

ומקום התחלת הדיקנא הוא בתחילת לחי התחתון, אחר שנסתיימו שערות וישא בפאתי הראש בסיום עצם הגלגלתא, שמקום זה מכוון נגד נקבי האזן. וזהו תקון הא' של הדיקנא. ויש מקמי פתחא דאודנין שארי יקירו

(דפ"י דף קע"ו ע"א)

יז) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא. חפין זעירין על גרונא
 • דיקירו. ררבין, מתשערין בשיעורא שלימ. שפון אתפנון מכל סטרין,
 זכאה למאן דנשיק מאינון נשיקין. בההיא מזלא דכלא נגדין תליטר משיחין
 דאפרסמונא דכיא. כלא בהאי מזלא שכיח, וסתים.

חלופי גרסאות

ט מוסיף תשיצאה אינון. נ מוסיף עשיראה חפין. ט מוסיף חד סר דיקירו. ע מוסיף תריסר שפון;
 וכר שפון. פ מוסיף תליטר בההיא; בההוא.

תנינא

הסולם

פרקא

פירוש. אחר שביאר חי תקוני דיקנא
 הנמשכים מהארות חכמה סתימאה, מברר
 כאן חי תקוני דיקנא הנמשכים מגלגלתא.
 והפרש ביניהם רב הוא, כי החכמה סתימאה
 אע"פ שנסתמה, נסתמה רק מבחינת חכמה
 שבה, אבל בינה ותו"מ שבה מאירים לחי
 תקוני דיקנא. וע"כ יש בהם ג"ר, כי בינה
 זו חורה להיות חכמה כנודע. מה שאין כן
 הגלגלתא, שהיא נתקנה בבחינת מ' דצלם,
 ואין בה חכמה, אלא חסדים מכוסים, שהם
 בחינת אוריא דכיא, דהיינו קומת רוח, והיא
 חסירה ג"ר, ונמצא שגם חי תקוני דיקנא
 הנמשכים ממנה הם ג"כ חסרי ג"ר. ומסבה
 זו, נתלו החי תקוני דיקנא על הלחי התחתון,
 שאע"פ שנפסק מראש, הוא רק מבחינת
 העצמות, שהוא חכמה, אבל מבחינת גידין
 ובשר ועור, הרומזים לבינה ותו"מ הוא
 מחובר עם הראש. מה שאין כן חי תקונים
 תחתונים הנמשכים מגלגלתא, הם תלויים
 בגרון, שאפילו מבחינת גידין כשר ועצמות
 הוא נבדל לבחינת גוף, דהיינו לנפש רוח,
 וחסר ג"ר.

ג"ר דרוח, דהיינו יחידה חיה נשמה של הרוח.
 והוא תקון החמשי.
 אחר זה נעשה שוב עבור לבחינת נשמה,
 ועלו שוב השערות שבלחי התחתון אל השפה
 העליונה, שהיא מקום סיום גלגלתא ובחינת
 בינה. וקבלה שם תחילה ר"ק דנשמה, דהיינו
 נפש רוח דנשמה. וז"ש חפי תקרובתא
 דבוסמא, שכן נקראת הדיקנא, על שם הכתוב,
 ולחיי כערוגות הבשם, לרישא דלעילא,
 דהיינו לשפה עלאה, וקבלה שם בחינת ר"ק
 דנשמה, והוא תקון הששי. אחר זה נתגלה
 רוח החכמה בבחינת פנים, בסוד בי תפוחי
 הפנים, שזו היא בחינת ג"ר דנשמה, דהיינו
 יחידה חיה נשמה של הנשמה. וז"ש, תרין
 תפוחין אתחזן לאננהרא בוצינין, כדי להאיר
 הספירות, המכונות בוצינין, בבחי' ג"ר. שז"ס
 חכמת אדם תאיר פניו. וזהו תקון השביעי.
 ואחר זה, נמשכים הו"ק דנשמה והארות הג"ר
 דנשמה, למטה למקום בלחי התחתון, וז"ש
 מזלא דכלא תליא עד לבא, שהוא הכולל
 של כל התקונים הקודמים. ביה תלין עלאיין
 התתאין כי כל המוחין דאצילות נמשכים
 ממנו. והוא תקון השמיני. ונתבאר חי תקוני
 דיקנא המאירים מח"ס.

וכשנצמחו שערות מכה הגלגלתא הנה
 תקון הראשון שבהם, היא העיבור בבחינת
 בינה, וז"ש, אינון דתליין לא נפקין דא
 מן דא, שאלו שערות הקצרות התלויות בין
 שערות הארוכות דשטח העליון דדיקנא, אינם
 יוצאות זה מזה, כלומר שאינם יוצאות ונמשכות
 משערות הארוכות דדיקנא, כי הן נמשכות
 מחכמה סתימאה ואלו שערות הקצרות
 נמשכות מגלגלתא, כנ"ל. והמה שם רק לתקון
 העיבור בבחינת בינה, ומקבלים שם בחינת
 נפש. וזה הוא תקון התשיעי.

יז) אינון דתליין לא וכי: תקון
 התשיעי הוא, אלו השערות הקצרות התלויות
 בין השערות דשטח העליון דדיקנא אינון
 יוצאות זו מזו. שכוזן שוות. תקון העשירי
 הוא שערות קצרות המכסות על הגרון
 סמוך אל הדיקנא היקר. תקון אחד עשר
 הוא, שערות גדולות משוערים בשיעור
 שלם. התלויות על הגרון. תקון שנים עשר
 הוא, שהשפתים, נפנו משערות מכל צד. אשרי
 למי שנושק מאלו הנשיקות. תקון שלשה עשר
 הוא, שבמזל ההוא של הכל, נמשכים י"ג
 נהרות שמן של אפרסמון הטהור. הכל נמצא
 במזל הזה, והוא סתום. והיינו שטח התחתון
 של הדיקנא, שנקרא מזל תחתון.
 (דפרי דף קצ"ו ע"א)

ואחר זה יורדות משם למקומם, דהיינו
 לגרון, ויוצאים תחילה בבחינת נפש דרוח,
 וז"ש, חפין זעירין על גרונא דיקירו.
 ששערות

(יח) בזמנא דמטא ז תשרי, ירחא שביעאה, ק משתכחי אלין ר תליסר בעלמא עלאה ומתפתחי ט תליסר תרעי דרחמי, בההוא זמנא ס דרשו יי בהמצאו כתיב.

(יט) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו', היינו דכתיב ט ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש ת בערב. ו אדני ידוד אתה החלות להראות את עבדך את גדלך. יהויה שלים בסטרוי. והכא ברחשותא דא דארעא, לא שלים.

חלופי גרסאות

צ ל"ג תשרי; ל"ג תשרי ירחא. ק מוסיף משתכחי ירחי. ר ל"ג תליסר; תריסר. ט ל"ג תליסר; תריסר. ת מוסיף בערב בהאי זמנא.

מסורת הזהר

כ (ישעיה נה) וירא סא צ"ד. ל (בראשית א) ב"א עט צ"א. ט (ויקרא טז) ח"ג רנה: נ (דברים ג) שמות טו צ"ה.

תנינא

בערב. כתוב, אדני הוי"ה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך. כאן השם הוי"ה שלם בצדדין. דהיינו שמאיר בצד ימין ובצד שמאל יחד, שע"כ כתוב אדני הוי"ה, וכן את גדלך. וכאן בהתעוררות הזה של הארץ, אינו שלם. שמאיר רק צד שמאל, בלי צד הימין.

פירוש. כשהנוקבא היא בבחינת מחזה ולמעלה דו"א, שמלבשת קו שמאל דאמא לבד, אז היא בבחינת ד' דאחד, והיא יבשה, שאינה עושה פירות. אלא אחר כך שירדה לבחינת מחזה ולמטה דו"א ומקבלת מו"א שהוא קו אמצעי, או מה דהות יבשה, כשהיתה בבחינת מחזה ולמעלה דו"א, אתעבירת ארץ למעבד פירין ואיבין. (כנ"ל בהקדמת ספר הזהר אות ר"ג, וע"ש בהסולם) כי קו האמצעי מתקן אותה להאיר מבי הצדדים. אבל כל עוד שקבלה מאמא, מקו שמאל לבד, היתה יבשה ובחינת חורבן, כי החכמה שבשמאל אינה מאירה בלי חסדים שבימין, ונמשך ממנה אז, דינים ועונשים. ובעת ההיא שהיתה הנוקבא מחזה ולמעלה בבחינת הדינים דשמאל, אמר הקב"ה תדשא הארץ דשא, וגו' דהיינו שתדד למחזה ולמטה, ותהיה ארץ מוציאה פירות.

וזה אמרו, ויאמר אלקים תדשא הארץ וגו' היינו שכתוב ועניתם את נפשותיכם וגו'. כלומר, שתדשא ארץ דשא הוא אותו הענין כמו ועניתם את נפשותיכם וגו'. כי ביום הכפורים עולה הנוקבא לקו שמאל דאמא ומקבלת שם חכמה בלי חסדים, הגורם עינוי נפש להנוקבא, כי חכמה בלי חסדים אינה מאירה וגורמת דינים. אמנם אח"כ כשירדת למטה

הסולם

ששעיות קטנות צומחות ומכסות על הגרון. וזה הוא תקון העשירי. ואחר זה יוצאים בבחינת רוח דרוח. וז"ש, רברבין מתשעירין בשיעורא שלים, ואלו שערות הגדולות תלויות ג"כ בגרון. וזהו תקון האחד עשרה. ואח"ז נמשך מגלגלתא בחינת אוירא דכ"א, שאע"פ שהם חסדים הם חשובים יותר מחכמה, להיותם למעלה מחכמה, וע"כ הם מפנים השערות מן השפתים במקום שנושקים. ח"ש שפון אתפנון מכל סטרין, וזהו תקון הי"ב.

ואחר זה יוצא הכללות של כל י"ב תקוני דיקנא, כלומר, שהיא בחינת מלכות המקבלת מכולם. וז"ש, בההיא מזולא דכלא נגדין י"ג משיחין דאפרימונא דכ"א, והיינו שטח התחתון של הדיקנא הדבוק בגרון. שהתחתונים ממנו מקבלים כל המוחין ממזל הזה, וז"ש כלא בהאי מזולא שכיח ופתים. שמזל התחתון כולל בו נקודות שהם מפתחא ומנעולא, ומצד המפתחא הוא שכיח, ומצד המנעולא הוא סתים. שזה סוד שנקרא, ונקה לא ינקה. (ובתלמוד עשר ספירות שיעור י"ג מאות ר"ד עד אות ר"כ נתבאר י"ג ת"ד ד"א באורך ובלוח התשובות שם באות קנ"ב ובאות קנ"ז עש"ה).

(יח) בזמנא דמטא תשרי וכר: בזמן שהגיע תשרי, שהוא חדש הו', נמצאים אלו י"ג תיקונים בעולם העליון, שהוא בינה, ונפתחים שם י"ג שערי הרחמים. בעת ההוא, כתוב, דרשו את ה' בהמצאו.

(יט) ויאמר אלקים תדשא וגו': היינו שכתוב, ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש (דמ"ד דף קע"ז ע"א)

(כ) יהי לא כתיב, קרינן יר'ד עלאה יר'ד תתאה, וייצר י עלאה י תתאה, א יהי י עלאה, י תתאה. ה' בגווייהו. כללא דשלימו. שלים, ולא לכל סטר. אתעקר מהאי אתר שמא דא, ואשתיל באחרא, כתיב ויטע יי אלהים.

(כא) ה' בין יר'ד ליר'ד דיהי, נשבא דפרדשקא דעתיקא, לזעירא דאנפין בלא רוחא לא אתקיים. בהי"א, אשתכלל הי"א עלאה הי"א תתאה, דכתיב ט אהה אדני אלהים.

(כב) ט בקיטפוי דקטפין, ב ברוחא דמתקלין, יהי. י עלאה דאתעטר.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ט (ירמיה א) ח"ב קטס. ח"ג קלב : א ל"ג יהי ; יהי עלאה ותתאה. ב ציריא ; מוסיף ברוחא ציריא.

דרך אמת ט בהתדבקות הדבוק של צרור המשקלות נתייחד הכל והוא מלשון מקסף מיא במ' נדה שפי' דיבוק והנה צרור המשקלות הם ב' ההין שבסם יוד'ד ועיקר המשקל שלם הוא י' מסם יוד'ד ועיין ריש פ' כי תשא.

תניינא

הסולם

פרקא

הוא חכמה עלאה, וי' תחתונה הוא חכמה תתאה, דהיינו הנוקבא, (כנ"ל בראשית א' דף ר"ז ד"ה פירוש). שה"ס ב' יודין דראש וסוף של הצירוף יאהדונה"י ע"ש יה"י יש בו י' עליונה, וי' תחתונה, ה' ביניהם, שהה' הי"ס בינה, אשר י' תחתונה מקבלת ממנה חכמה. והו' כלל של שלימות, כי אז מקבלת חכמה, שהיא שלמה, ולא לכל צד, אלא רק משמאל לבד. וע"כ נעקר שם הוה, דהיינו הנוקבא המכונה שם, ונשתל באחר. דהיינו שנעקרה מלמעלה מחוה דז"א מן המקום שמקבלת רק משמאל דאמא, אל למטה מחוה דז"א, לקבל ממנו חסדים. שכתוב, ויטע ה' אלקים גן וגו', דהיינו שנטעו במקום למטה מחוה דז"א.

(כא) ה' בין יוד ליוד וכר: דרך אחר הה' הכתובה בין י' לי' דיהי"י, רומזת על נשיבת רוח חכמה מחוטם דא"א, לז"א. ואע"פ שז"א הוא תמיד בחסדים מכוסיס מחכמה, עכ"ל, בלא רוח חכמה אינו מתקיים. כי כל עוד שאין בו חכמה הוא ו"ק בלי ראש, בה' זו הרומזת לחוטם דא"א, נשתכללו ה' עליונה דשם הויה וה' תחתונה דשם הויה, דהיינו שהי' עליונה שהיא בינה מקבלת חכמה בקו שמאל שלה, מחוטם דא"א ומשפעת לה' תחתונה, שהיא הנוקבא. ואז ב' ההין הן ביחד, שכתוב, אהה אדני אלקים שרומו, שבכל מקום שב' ההין הם יחדיו, דהיינו שהי' תחתונה מקבלת חכמה מקו שמאל דה' עליונה, נאמר עליה אהה, שהוא רומז לעת צרה, כי הנוקבא היא אז בצרה שהיא חרבה ויבשה כנ"ל.

(כב) בקטפוי דקטפין ברוחא וכר :

באשכול

למטה מחוה ומתקנת ממנו, אז מתלבשת חכמה זו, שקבלה מקודם לכן מאמא, בחסדים דז"א, ומאירה בכל השלמות. ואם לא היתה מקבלת החכמה מאמא מקו שמאל לבד הגורמת לעינוי נפש, אז לא היה לה ג"ר לעולם כי בהיותה למטה מחוה, אינה ראויה לקבל חכמה, וזו"ה, ועניתם את נפשותיכם וגו'. כי ע"י קבלתנו את עינוי נפש הוה עלינו, שיש לנוקבא בסבת עלייתה לקו שמאל דאמא, יש לנו חלק בג"ר שהנוקבא מקבלת אח"כ מז"א אתר ירידתה למטה מחוה, שהחכמה שקבלה מקודם לכן מאמא, מתלבשת עתה בחסדים דז"א, ונעשים לג"ר. וזו"ה כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה, ונכרתה מעמיה, כי אין לה חלק במוחין דג"ר שהנוקבא ממשיכה אח"כ. הרי שענין ההתעוררות של תדשא הארץ דשא וגו', וענין ועניתם את נפשותיכם וגו' הם ענין אחד, ששניהם נוהגים בזמן שהנוקבא מקבלת מקו שמאל דאמא.

וזה אמרה, אדני הויה אתה החלות וגו' הויה שלים בפטריו, דהיינו ששלם בב' הצדדים ימין ושמאל, שוהו שלמות. והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים, כי ההתעוררות להוציא פירות היתה בעת שקבלה רק מצד שמאל דאמא, שהיתה יבשה וחרבה, והיתה לא שלים, רחישותא, פירושו התעוררות, מלשון רחש לבי דבר טוב. (תהלים מ"ה).

(כ) יהי לא כתיב וכר: יהי דשא ועשא, לא כתוב כא, שאנו קורים בו י' עליונה וי' תחתונה, בטו"ה וייצר, עם ב' יודין שיל' עליונה

(דפוי' דף קצ"ו ע"א)

ג בקטרא דעתיקא, ד הוא קרומא ה עלאה דאזוכך וסתים. ה"א עלאה, דאתערט ברוחא דנוקבין דפרדשקא, דנפיק לאחייא. ו עלאה, ט בוצינא דקרדינותא דאתערט ז בסטרוי, מתפשטן אתוון לבתר, ואתכללו בזעירא דאפין. כמה דשריא בגולגלתא, אשתכחו מתפשטן בכל גופא, לשכללא כלא. בעמר נקא. כד תלי תליין אלין אתוון. כד אתגלי לזעירא מתישבן ביה אלין אתוון, ואתקרי בהון. (כג) י"ד דעתיקא סתים בעטרוי, בגין ה שמאלא אשתכח ו ה"ה אתפתח באחרא ואיניקיב בתרין נוקבין, ואשתכח בתקונין. ו"ו אתפתח באחרא, דכתיב ט הולך לדודי למישרים. בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא. (כד) ו לעילא . ו לתתא, ה לעילא ה לתתא. י לעילא ובה לא אשתתף אחרא, ולא סליק בהדה, בר רמיזא דרמיז כד אתגליין כ תרין ומתחברן בחד דרגא, חד ז רגשא בגין לאתפרשא, ו"ד כלילן ביו"ד ווי כד אסתלק האי, ואתגליין. ט

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ג בעטרא. ד היא. ה ל"ג עלאה. ו בוצינא. ז בעטרוי
 ח שמא לא. ט ה"א. י ל"ג ו לתתא. כ באורייתא ;
 מוסיף תרין באורייתא. ל דנשא. ט ואסתלק.

(ט) (שיר ז) תרומה נב צ"ו.
 דרך אמת ט] פירשתי לעיל (דפו"י) ט ע"א.

תנינא

הסולם

פרקא

פירושו אשכולות, מלשון (חזינהו להני קטופי כתובות ק"ב ע"א).
 (כג) יוד דעתיקא פתים וכ"ו: היוד דהוי"ה שבעתיק, סתום בעטרויתוי, שהמלכות אינה יוצאת מבינה שלו וסתמת אותו, משום שהשמאל נמצא, שאין לו תקון אלא במתקלא, והמתקלא מחויב לתלות בראש עתיק, (כנ"ל אות ה) שהיא המלכות שסתמת אותו. וכן הוא בכל הראשים, והי' היא תמיד בחינת ראש. ה"ה נתפתחה בה' האחרת, דהיינו בה' של ז"א, שבו מקום הגילוי כנ"ל בדבור הסמוך. וע"כ אות המילוי של ה', הוא ג"כ ה, דהיינו ה"ה. והיא מנוקבת בב' נקבות, כי גם ה' אחרונה, שהיא המלכות נכללה בה, ונמצאת בתקונים, שלעת גדלות יורדת ממנה המלכות, והיא מתגלית בחכמה, ולא בה עצמה אלא בז"א. ו"ו נתפתחה בו' אחרת שבז"א שכתוב, הולך לדודי למישרים, שהתקונים שלמעלה הולכים לדודי, שהוא ז"א. שבו ניצוץ הקשה, שהוא מסך דחירק כנ"ל, כדי לכסות הפתח של אמא, (כנ"ל אות י"ג) וע"כ אות המילוי של ה' הוא בו' אחרת. כזה. וו.
 (כד) ו' לעילא ו' לתתא וכ"ו: נמצא שיש ו' למעלה בראש, ויש ו' למטה בז"א, יש ח' למעלה בראש, ויש ח' למטה בז"א. שמשום

באשכול האשכולות, ברוח של המאזנים, שהוא ז"א, שבו המתקלא כנ"ל, ונקרא אשכול, כמ"ש, אשכול הכופר דודי לי, יש יה"ו. ומפרש. ו' העליונה, שהיא או"א שנקרא אבא, נתעטרה בקשר עתיק, שהוא קרום העליון דאזוכך וסתים, דהיינו תקון ג' דו' תקוני גולגלתא דא"א. ה' עליונה, שהיא ישו"ת, שנקראו אמא שנתעטרה ברוח של ב' נוקבי דפרדשקא שיצא להחיות. דהיינו להשפיע חכמה הנקרא חיים שהוא תקון ז' דו' תקוני גולגלתא דא"א. ו' עליונה, שהוא קו אמצעי, ודעת, שבו ניצוץ הקשה, דהיינו המסך דחירק וכנ"ל לך י"ג ד"ה נתבאר) שנתערט בצדדיה, דהיינו שמכריע בין ב' צדדים, ימין ושמאל שבאמא, ומקבל משם ג"ד המכונים עטרה. מתפשטים האותיות יה"ו אחר כך ונכללים בז"א. בסוד תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימא, (כנ"ל ביא אות שס"ג) כמו שיה"ו שורים בגולגלתא דא"א, כנ"ל, נמצאים מתפשטים בכל גוף דא"א, דהיינו ז"ת חג"ת או"י"מ שלו לשכלל הכל, כי עליהם מליש או"א וישו"ת חו"ן. כאשר אלו האותיות יה"ו, תלויות, דהיינו שהח טתומות, הם בעמר נקי, שהוא תקון ה' דו' תקוני גולגלתא, וכשהן מתגלות לז"א, מתישבים בו אלו האותיות יה"ו ונקרא בהן, קטפוי, (דפו"י דף קצ"ו ע"א)

(כה) [א] אינון נ בוסמין דטיפסא שריקין, ס דעברי לא ע מתעכבא בדוכתא, והחיות רצוא ושוב. ברח לך אל מקומך. אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אוריךך.

(כו) ותוצא הארץ * [ב] דשא. אימתי, כד שמא אתנטע. וכדין אורא נפיק, ונצוצא אזדמן. ז חד גולגלתא אתפשט בסטרוי, טלא מלי עלה, דתרי גווני.

(כז) [ג] תלת חללין דאתוון רשימין, אתגליין ביה. ד אוכמין ט כעורבא תליין על נוקבין עמיקין, דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא. הכא חד ארחא לעילא דקיך.

חלופי גרסאות

נ פוטמין. ס כ"ג הסלם; לא עברי; עכד. ע מתעכבין; מתעכבי. פ ל"ג דשא. צ מוסיף תיקונא קדמא דרישא חד. ק מוסיף תנינא תלת. ר מוסיף תליתאה אוכמין. ש כערבאה; בערבאה.

דרך אמת [פ] אותן ראשי הציור המצטיירין לפעול דין בעולם ואז שריקין לא עברי אפילו הפחותים שבבעלי דינים הנרמזים באדמימו כלם אין להם אז השקט אלא פועלים פעולת תוקף הדין הרחמן יצילו ומלת שריקין פ"י רקים ופוחזים כי כן תרגומו של אנשים רקים גוברין שריקין.

תנינא

הסולם

פרקא

דתחות חוטמא, שמשם מאיר החכמה, אומר שהוא אורחא לאעברא ביה. דהיינו ג"כ שלא לעכב ההארה אלא להחזירו תיכף למקומו. טיפסא, פירושו דפוס וחקיקה, כי על ויצר אותו בחרט, מתרגם בטופסא. שריקין פירושו אדומים, מלשון לא תעבור שרק על פניה (שבת צ"ה:).

(כו) ותוצא הארץ דשא: מתי נעשה זה, הוא, כאשר השם, שהוא הנוקבא, גיטעה. דהיינו אחר שנבנה הנוקבא מבחינת מחזה ולמטה, שאז מה דהוית יבשה, וכו', כנ"ל (אות י"ט בהסולם) וכה יצא מאב ואמא, איר, שהוא אור חסדים מאבא וניצוק, שהוא אור הגבורות מאמא וכשנתחברו האויר והניצוק יחדיו נתפשט מהם גלגלתא אחת, שהוא כתר דז"א בצדדיה, דהיינו ד' צדדים חו"ב, וחוי"ג דעת, והם בחינת או"א עלאין שבראש ז"א, והם סוד ׀ דצלם. עליה על הגלגלתא, היא נמלאה טל מב' גוונים דהיינו לבן ואדום, בסו"ה טל אורות טלך, שהם אור חסד ואור גבורה. חוה תקון הראשון מז' תקוני גלגלתא דז"א.

(כז) תלת חללין דאתוון וכו': תקון ב', ג' חללים של אותיות הרשומות, דהיינו יח"ו, שהם חכמה בינה דעת, נתגלו בו. וה"ס ל דצלם שבראש ז"א, תקון השלישי, שערות שחורות כעורב תלויות על נקבי האזנים העמוקות, ואינו יכול לשמוע ימין ושמאל. כי השערות שהם הדינים סותמים אותם. ובגדלות

שמשום זה הן נכפלות במילוי, כנ"ל בסמוך, כי למעלה הן נסתרות ולמטה מתגלות י' למעלה, ובה לא נשתתף י' אחרת, כמו באותיות ה"ה ו"ו, ואינה עולה עמה במבטא, חוץ מרמו שגרמו, כי המילוי ו"ד שביוד, היא בגימטריא י', שהיא רמז שיש בכללה גם י' שניה למטה. היינו כשנתגלו בי' שנים, שהם אבא ואמא עלאין, ומתחברים במדרגה אחת, דהיינו בשביל דאבא, ששם דעת הנעלה, (כנ"ל משפטים אַת תקכ"ח) בהתרגשות אחת כדי להפרד מן השמאל, כנ"ל בדבור הסמוך. וזהו ו"ד הכלולות ביד, שהי' הוא אבא עלאה והו"ד הן אמא עלאה. אזי כשנסתלק אבא, שהוא י' והו"ד מתגלית.

(כה) אינון בוסמין דטיפסא וכו': אלו הבשמים, דהיינו הארות החכמה שנקראת בשמים וריח, של החקיקות האדומות, שהם כל הבחינות של קו שמאל, שהם אדומות, שעוברים, להאיר, אינן מתערבות במקום אלא שתיכף חוזרים למקומם, ככתוב, והחיות רצוא ושוב. שתיכף שבים למקומם. וכן, ברח לך אל מקומך, דהיינו שממהר לשוב בחזרה למקומו. חסו"ה אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים תשים קנך, דהיינו שתרצה להמשיך החכמה ולעכבה, ואמר הכתוב, משם אוריךך. אלא שהמשכת החכמה צריכה להיות, בדרך הכתוב, והחיות רצוא ושוב, שיחזירה תיכף ומיד למקומה, דהיינו ממטה למעלה. ועי' באדרא (נשא דף קל"ג ע"א), שעל ארחא (דפו"י דף קע"ו ע"א *) דף קע"ו ע"ב)

(כח) ה מצחא דלא נהיר, קטטותא דעלמא. בר א כד רעוא אשגח ב ביה. ג עיינין דתלת גווני, [צ] ד למרתת קמייהו, אתסחון בחלבא דנהיר. כתיב (9) עייניך תראינה ירושלים נוה שאנן, וכתב (10) צדק ילין בה. ה נוה שאנן, עתיקא דסתים, ו עיניך כתיב.

חלופי גרסאות

ת מוסיף רביעאה מצחא. א ל"ג כד; כד וליג בר. ב בה. ג מוסיף חמישאה עיינין. ד למכתב; למכת. ה ונוה. ו עיניך.

מסורת הזהר

(9) (ישעיה לג) ב"ב קעה צ"א. (צ) (שם א) ח"ג ג. סט. קח. קלו. קמד. רצג: רצד: רצו: דרך אמת [צ] להכות השונאים והמציקים לישראל.

תניינא

הסולם

פרקא

ג' בחינות של עשר ספירות שהם ל'. זהו תקון הב'. תקון הג' הוא שערות שחורות כעורב, שהם נמשכים מן הדינים שבג' מוחין הב' ד שבתקון הב'. וע"כ הם סותמים האזנים שלא תבחנה מטוב לרע, ואין תפלות התחתונים מתקבלות. וזהו בעת קטנות, אבל בגדלות מתתקנות שערות אלו בסוד ה' דצלם דנה"י, ואז הם מסתלקות מעל האזנים והן נפתחות כמ"ש להלן בתקון הו'. (באות כ"ט) ויש על הגלגלתא דז"א קו חלק, במקום שהשערות נחלקות לימין ושמאל, שהוא נקרא אורחא דפלגותא דשערי, ששם אין שערות ודינים כלל, אלא להיפך שהוא חסד נפלא, וע"כ הוא לבן. ווסו"ה, ואורה צדיקים כאור נהג הולך ואור עד נכון היום, שנאמר על אורחא דפלגותא דשערי שבגלגלתא דז"א, ומאורח של א"א, נמשך לארחה דפלגותא דשערי דז"א, שעליו נאמר, כל ארחות ה' חסד ואמת. וסוד הדברים הוא, כי בשערות של ימין מתגלים על ידיהם חסדים לעובדי ה'. ובשערות של שמאל מתגלים על ידיהם עונשים לרשעים שאינם עובדים את ה'. וכשמגיע זה לתחתונים הם מכירים את החבדל, שה"ס אורחא דפלגותא דשערי, בין עובד ה' ללא עבדו. שע"י הכרה זו, זוכים לדבקות השלם בהקב"ה, ואז כל ארחות ה' חסד ואמת.

(כח) מצחא דלא נהיר וכו': תקון הרביעי, הוא מצח שאינו מאיר, שנמשך ממנו דין ומריבה לעולם חוץ מבעת הגדלות, כאשר רצון דמצח דז"א משגיח במצח דז"א, תקון החמשי הוא, עיינים בג' גוונים, שהם שחור אדום ירוק, ליראה מפניהם. כי כל גוונים אלו רומזים לדינים, כי אדום, הוא שמאל, וירוק, הוא קו האמצעי ושחור היא המלכות ובגדלות הן רוחצות בחלב, המאיר, שה"ס

החסד

ובגדלות מסתלקים השערות מעל האזנים כמ"ש בתקון הו'. כאן בשערות שעל הגלגלתא דז"א, יש למעלה ארץ אחד דק, דהיינו הארץ שבאמצע הראש ששם מתחלקים השערות לימין ושמאל.

פירוש. גם ז' תיקוני גלגלתא דז"א מתחלקים על ג' בחינות מל"צ דצלם, כמו ז' תקוני גלגלתא דז"א שנתבארו לעיל (אות ו') אלא בדרך אחר, כי חסר כאן התקון דקרומא דאירא, ונתוסף כאן תקון באזנים, אשר בקטנות השערות סותמות האזנים, שזהו תקון ג', ובגדלות מסתלקות השערות מאזנים, שזהו תקון הו', ואז התפלות מתקבלות מן התחתונים, וכן תבנה הגלגלת בד' מוחין, חכמה, בינה, וחסד וגבורה דדעת, ועל שם ד' מוחין אלו נקראת ה' דצלם, כי כל מוח כלול מעשר ספירות, והם ה' בחינות, ויורה שבקו האמצעי, שהוא דעת, אינו מיתד ימין ושמאל להלביש החכמה שבשמאל בחסדים שבימין. שזה נעשה בכח הדין שבקו האמצעי, וע"כ הדין נהפך לחסד, ושניהם בחינה אחת. וע"כ הם ל': ג' בחינות ע"ס שהן חב"ד. אבל ב' דצלם, שה"ס אר"א עלאין, אינם מקבלים חכמה לעולם, ואין צורך להכרעת קו האמצעי. ומשום זה החסד והדין שבקו אמצעי נבדלים זה מזה, כי הדין שבקו אמצעי אינו נהפך כאן להיות חסד, משום שאינו גורם היחוד דימין ושמאל. ונבחנו החסד והדין שבעת לב' בחינות עשר ספירות נבדלות, וע"כ יש ד' מוחין, והם ה' וזהו תקון הא', ותקון הב' הם המוחין דישסו"ת שבז"א שה"ס ל דצלם שבראש ז"א, שבהם הדעת מכריע בין ימין ושמאל שהם חכמה ובינה, בכח הדין שבו שהוא מסך דחירק, וע"כ נהפך הדין להיות חסד, ואין כאן אלא

(דסו"י דף קע"ז ע"ב)

(כט) ז חוטמא פרצופא דזעירא, לאשתמודעא. תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי. ח דרגא ט עקימא, למשמע טב וביש.
 (ל) כתיב ק) אני יי' הוא שמי. וכתוב ר) אני אמית ואחיה. וכתוב ט) ואני אשא ואני אסבול. ת) הוא עשנו ולו אנחנו. א) והוא באחד ומי ישיבנו. הוא אקרי מאן דסתים ולא שכח, הוא מאן דלא אודמן לעינא. הוא מאן דלא אקרי בשמא.
 (לא) כ) הוא, ה' כליל ו'. ו' כליל א' ולא כליל ה'. אלף אזיל לי, י' אזיל לי, דסתים מכל סתימין, דלא מתחברן ביה ו'ד. ווי כד לא נהיר י' בר'ד.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ק) (ישעיה מב) יתרו קד צ'ו. ר) (דברים לב) ב"א קנ צ'ד. ט) (ישעיה מו) ז"ח ו ט"ד שלי. ת) (תהלים ק) נח סב צ'ו. א) (איוב כג) ויחי רח צ"ב. ו' ו' כליל א' ולא כליל ה'ו (ה"י) א' אזיל לאלף אלף אזיל לוי"ד יו"ד אזיל לוי"ד.
 ז מוסיף שתימאה חוטמא. ח מוסיף שביעאה דרגא. ט עמיקא. י ל"ג וכתוב; ל"ג מן וכתוב עד הוא אקרי. כ א' (ה"א ה"י; ה"א ה"י א') כליל (הוא)

תנינא

הסולם

פרקא

ל) פתיב אני וכו': כתוב, אני הויה הוא שמי. שאומר לשון נגלה, אני, ולשון נסתר הוא, במשיכה אחת, שהיה לו לומר אני הויה שמי. ואומר שאני והוא הם ב' שמות, שכתוב, אני אמית ואחיה. וכתוב, ואני אשא ואני אסבול. הרי שאני הוא שם, והיינו שם המלכות. וגם הו"א שם. שכתוב, הוא עשנו ולו אנחנו. וכן הוא באחד ומי ישיבנו. הרי שנקרא ג"כ בשם הו"א כי הו"א נקרא מי שסתום ואינו נמצא. דהיינו חכמה סתימאה דא"א. שנסתם ואינו נפתח עד גמר התקון. הוא נקרא, מי שאינו מזדמן לעין, דהיינו שאינו מזדמן לקבלת החכמה המכונה עין. דהיינו או"א עלאין שהם חסדים מכוסים ואינם מקבלים חכמה לעולם, שעליהם נאמר, כי חפץ חסד הוא. הו"א נקרא, מי שלא נקרא בשם, דהיינו הבינה שהיא ישו"ת, שיצא בה קו השמאל, ומסתרם שקו האמצעי, הכריע בין ימין ושמאל להלביש החכמה שבשמאל בחסדים שבימין אינה נקראת בשם, כי היא סתומה ואינה מאירה, (כנ"ל בהקט"ז דף י"ז ד"ה קיימא ע"ש).

החסד. הנמשך מעתיקא. שכתוב, עיניך תראנה ירושלים נזה שאנן, דהיינו בלי שום דין. וכתוב צדק ילין בה. הרי שיש בה דין הנקרא צדק, ומשיב, נזה שאנן, נאמר, בשעה שעינו של עתיק הסתום מאיר בסו"ה רחצות בחלב, כי עיניך כתוב, בלי יוד דלשון רבים. כי בעתיקא אין שמאל, ובי עינים נחשבים לעין ימין.

(כט) חוטמא פרצופא דזעירא וכו': תקון השמי הוא, חוטם הפרצוף שהוא קצר, להכרה. שבחוטם ניכר הפרצוף. כמ"ש ז"ל אין מעידים אלא עד שיהיה פרצוף פנים עם החוטם (יבמות ק"ט). ג' שלהבות שורפות בנוקבוי. שהן ג' בחינות דין, דין הנמשך מבינה, וממלכות, ומקו שמאל. תקון הו' הוא, מדרגה עקומה, לשמוע טוב ורע, דהיינו האזנים בעת הגדלות, שסתלקו מהם השערות שסתמו אותם כנ"ל (אות כ"ז) שאז נפתחו לשמוע טוב ורע, להטיב לטובים ולהעניש הרעים ולקבל תפלות התחתונים. (ועי' ויקהל אות קל"ח).

ונתבארו ז' תקוני גלגלתא דו"א, אשר גלגלתא דו' סטרין שבה, ה"ס מ' דצלם וגי' חללי גלגלתא, ה"ס ל' דצלם. והשערות וב' אזנים ה"ס נו"ה הנסתרים ומצחא ה"ס יסוד שבהם. וב' עינים ה"ס נו"ה הנגלים, וחוטמא היא יסוד ומלכות שבהם. והספרא דצניעותא מפרש כאן בעיקר בחינות דין שבהם בעת קטנות. והבחינות מל"צ דצלם נאמר בעיקר לעת גדלות. כמ"ש לעיל בז' תקוני גלגלתא דא"א.

לא) הוא, ה' כליל וכו': ומפרש המשמעות של ג' אותיות הו"א, על פי מה שאמר לעיל שה"ס או"א וישו"ת נקראים כל אחד הוא, ואומר, ה' של הוא כולל ו', והו' כולל א' של הוא, ואינו כולל ה' של הוא, אלף הולכת לי, ו' הולכת לי' הסתומה מכל סתימין, שאין מחוברות בו ו"ד של מילוי יוד. אוי כשהו' אינה מאירה לו"ד.
 פירוש. ה' דהו"א היא בינה כשהיא בשמאל

(ב) כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא, ערייתא דכלא אשתכח, ע"ד כתיב (א) ערות אביך ז לא תגלה. ׀ וכד אסתליק יו"ד מן ה"א, ע"ד כתיב וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה. אמך היא ודאי, (ג) כי אם לבינה תקרא וגו'.

(ג) פרקא תליתאה תשעה ז תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא כל מה דאתמטר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח. ׀ והא ׀ גנזיה ׀ קרא. (ד) ז תיקונא קדמאה דדקנא, נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא דפומא. ׀ מרישא האי, ׀ עד רישא אחרא אשתכח. ׀ מתחות תרין נוקבין

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(ב) (ויקרא יח) ב"א רכו צ"א. ג) (משלי ב) משטטים ז מוסיף לא תגלה י"ה; וערות אמך לא תגלה י"ה. ׀ ח וי כד. ׀ נ ל"ג תקונין. ׀ והוא; והאי. ׀ מ צ"ה. ׀ ע דיקנא. ׀ יקירא. ׀ צ ל"ג תיקונא. קדמאה דדקנא. ׀ מוסיף תניינא מרישא. ׀ ר לרישא ול"ג עד. ׀ ש מוסיף תליתאה מתחות.

תניינא

הסולם

פרקא

אבא שהוא י' אינו מאיר לאמא, שהוא ו"ד דמילוי י', וכיון שאמא שהיא ו"ד אינה מאירה, נמצא שישסו"ת שהיא ח' דהויה, ודאי שאינם מאירים. כי הם מקבלים מאמא עלאה שהיא ו"ד, וז"ש ווי כד לא נהיר י' בו"ד, שאז נעשה פרוד גם בין י' לח'. כמבואר.
(לב) כד אסתלק י' וכו'; כשנסתלקה הי' מן ו"ד מחמת עונות העולם נתגלה ערוה של כולם, כי הו"ד היא אמא עלאה שכל פרצופי אצילות ובי"ע מקבלים ממנו, והיא נחשכה. על זה כתוב, ערות אביך לא תגלה, דהיינו אבא ואמא עלאין, שהם יוד, שנקראים שניהם בשם אבא, וכשנסתלקה היוד מן ח' שאחר שו"ד נחשכו אין הי' יכולה להשפיע לה' שהיא ישו"ת, כניל בדבור הסמוך, ע"ז כתוב, וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה. כי ישו"ת נקראים שניהם בשם אמא. אמך היא ודאי כמו שכתוב כי אם לבינה תקרא הרי ישו"ת שהם בינה מכונים אמ.

פרקא תליתאה

(ג) פרקא תליתאה. תשעה וכו': פרק השלישי. תשעה תקונים יקרים נמסרו לזקן. כל מה שנתכסה ולא נתגלה נמצא עליון ויקר. והדיקנא הרי גנוז הכתוב, שלא נמצא שום כתוב שידבר מדיקנא. כמי"ש עיני ה' אוני ה' וכן לחייו ערוגת הבושם, ואין זכר לדיקנא. והוא משום שהוא עליון ויקר.

(ד) תקונא קדמאה דדיקנא וכו': תקון הראשון של הזקן, שערות על שערות יוצאות

בשמאל, טרם היחוד דקו האמצעי, כנ"ל. ו' דהו"א, הוא ז"א, שבעת שבינה מחזרת הבינה ותו"מ שלה לבחינת קו שמאל, עולה עמהם גם ז"א לבינה, ונעשה שם בצורת א' דהו"א, שהוא ציור אותיות י' ו' ד', שהו' הוא ז"א, קו האמצעי, וי' עליונה שעליו הוא ימין דבינה הכלול בו"א, והד' שמתחתיו הוא שמאל, דבינה הכלול בו"א.

זה אמרו, ה' כלול ו', שבעת יציאת השמאל דבינה כבר הבינה כוללת בתוכה הו', שהוא ז"א, שעלה עם הבינה ותו"מ דבינה ביחד, כנ"ל. והו' כליל א' שהוא סוד הו' שבאמצע הא' הכלול מב' קוין דבינה, שהם י"ד אבל ולא כליל ח' כי הו' עוד לא הכריע בין ימין ושמאל של הח', וע"כ אינו כולל אותה, וע"כ א' אזיל לי', כלומר שההארה של ז"א שהוא א' אינה מאירה רק בי' עליונה שלה, שהיא ימין, כי השמאל שבה, שהוא ד' עוד אינו מאיר, להיותו לפני ההכרעה של קו אמצעי, כנ"ל. וע"כ נקרא ישו"ת הו"א, שהאורות נסתרים מן התחתונים ונבחן בזה שהא' הולכת לי', שהוא או"א עלאין, וגורמת בהם, שגם הי' שהוא אבא תתפרד מן ו' ד שהיא אמא ואז גם אורותיהם נסתרים ונקראים הו"א. והי' דאו"א אזיל לי' דפתים מכל פתימין, והי' שהוא או"א הולכת לחכמה סתימאה דא"א, שהוא סתום מכל סתומים דלא מתחברין ביה ו"ד שגורמת שאינו משפיע לנוקבא הנקרא ו' ד' דמילוי יוד, דהיינו הבינה שחזרה לראשו, וע"כ קרא גם הוא, וע"כ (דפו"י דף קע"ז ע"ב)

ארחא מלייא דלא אתחזייא. ה עלעין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא. א בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא. ב בחד חוטא תליין אוכמין תקיפין עד ג חדוי. ד שפוון סומקין כוורדא אתפנון.

לה) ה זעירין נחתין בגרונא, ומחפיין קדלא. ו רברבין וזעירין ז כגידין ח נחתין בשקולא. באלין אשתכח גיבר ותקיף מאן דאשתכח.

לו) כתיב ז מן המצר קראתי יה. תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני, לאסחרא ולאגנא עלוי. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו. תשעה אלין אתעקרו משמא שלים, ואשתילו לבתר בשמא שלים, דכתיב ויטע יי אלהים. תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן איהו, דהיא ס עלאה. תתאה, בתשעה אתחזון. כ"ב אתון אתגליפו ס בגינהון.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ת מוסיף רביעאה עלעין; עלאין. א מוסיף חמישאה בהו. ב מוסיף שתיאתא בחד; ל"ג מן בחד עד אתפנון. ג חדוי. ד מוסיף שביעאה שפוח. ה מוסיף תמינאה זעירין. ו מוסיף תשיעאה רברבין ז ל"ג כגידין ח ל"ג נחתין; נגדין. ט תתאה בתתאה (ד"א). י בתתאה. כ בגוניהון.

תליתאה

הסולם

פרקא

וכן תקון הב' היא בחינת עבור בלחי העליון, והוא ר"ק דנפש. תקון ג' הוא ג"ר דנפש. ובתקון ד' יש שינוי, כי תקון ד' דייג ת"ד דא"א, הוא שערות דשפה תתאה, ותקון ה' הוא אורחא שבשערות שפה תתאה, שהם ו"ק דרוח וג"ר דרוח. אבל כאן אין אורחא בשפה תתאה דז"א. משום שגם ארחא דשפה עלאה אינו מאיר כל כך משום שמלא עם שערות. וע"כ נתקנו כאן במקומם לר"ק דרוח, עלעין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא. והג"ר דרוח הוא תקון ה', בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא, וכיון שג"ר דרוח הן בחי' אחורים, ע"כ הם אדומים. ותקון הששי כאן, הוא כללות הדיקנא, שהו"ק דרוח שבפנים נמשכים למקומם למטה, בלחי התחתון. ותקון השביעי, שפוון סומקין כוורדא אתפנון. שהם ג"ר דרוח הנמשכים מב' תפוחין למטה. ותקון השמיני, זעירין נחתין בגרונא נמשך מתקון הט' והי' דייג ת"ד דא"א. ותקון הט' נמשך מתקון י"א שביגת"ד דא"א.

יוצאות מכנגד פתח האזנים עד ראש הפה, כלומר עד שפה עלאה. תקון השני, נמצא מראש הזה של השפה עד ראש האחר של השפה. תקון השלישי, ארח הנמצא תחת ב' נקבי החוטם, והוא מלא שערות עד שאינו נראה. תקון הרביעי, הלחיים מתכסים בשערות מצד זה ומצד זה. תקון החמישי, בהם נראים ב' תפוחי הפנים האדומים כורד. תקון הששי, בחוט אחד תלויות שערות שחורות תקיפות עד החזה. תקון השביעי, השפתים נפנו משערות, והם אדומים כורד. לה) זעירין נחתין בגרונא וכו': תקון השמיני, שערות קצרות יורדות על הגרון ומכסות העורף. תקון התשיעי, שערות גדולות וקטנות קשים כגידיים יורדות בשוה. דהיינו שמתערבות אלו באלו והן שוות. באלו ט' תקונים נמצא גבור ותקיף מי שנמצא. דהיינו ז"א.

פירוש. ט' תקוני דיקנא דז"א נמשכים מ"ג תקוני דיקנא דא"א שנתבארו היטב לעיל שחי תקונים נמשכים מחכמה שתימאה, והי' תקונים מגלגלתא, ואלו הנמשכים מח"ס, הן ג"פ נרנח"י דנפש ודרוח ודנשמה. ע"ש. וההפרש הוא, כי י"ג תקונים הם בחי' ג"ר ממש, אבל ט' תקונים הם בחי' ו"ק דג"ר. וע"ז תבין שתקון ראשון, הוא שורש הדיקנא, כמו תיקון האי דייג ת"ד דא"א. (דפו"י דף קע"ז ע"ב)

לז) על הא, חלמא דאחיד דקנא דב"נ עלאה ם בידיה, שלים במאריה. שנאין תחותי יכנעון. כ"ש דיקנא עלאה דנהירא ן בתתאה, דעלאה ם רב חסד׳ אקריה, בועירא חס"ד סתם, כד אצטריך נהירו אנהר ואקרי רב חסד. לח) ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה, ף כלומר, ח"י י"ה אתפשט נהירו דדא בדא, כלא אתרחשון בזמנא חדא, מים טבאן מים בישן. בגין דאמר ישרצו, אתכללו דא בדא. חיה עלאה, חיה תתאה. חיה * טבא. חיה בישא.

לט) (** ז ד"א ישרצו המים, תרגום ירחשון. כלומר, כד מרחשין בשפוטתיה פתגמי צלותא, בזכותא, ובנקיות דעתא, ף ובמיא הגה רחיש נפשא חיתא. וכד בעי בר נש לסדרא צלותיה למאריה, (***) ושפוטתיה מרחשן בהאי גוונא מתתא לעילא, לסלקא יקרא דמאריה, לאתר דשקיו דעמיקו דבירא, נגיד ונפיק. לבתר ינגיד לאמשכא מלעילא לתתא, מההוא שקיא דנחלא, לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתראה לאמשכא נדבה לכלא מעילא לתתא. לבתר בעי לקשרא

חלופי גרסאות

ל ל"ג האי ; מאן דחזי בחלמיה דיקנא דב"נ עלאה בידיה ; מאן דחמיה בחלמיה דאחיד דקנא דב"נ עלאה בידיה. מ מוסיף בידיה או דאוישט ידיה ליה ינדע דשלים במאריה ; בידיה הא מתרחץ הא בשלם עם מאריה ושנאוי יכנעון תחותי ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה כ"ש אם זכה לאודעא מה היא דקנא עלאה דהוא נהיר לתתאה אריה עלאה רב בחסד [רב חסד ; דבחסד] אקרי בועירא [ובועירא] חסד סתם. נ תתאה ; לתתאה. ט דבחסד. ע אקרי. ף ל"ג כלומר ; ל"ג כלומר ח"י י"ה ; כלומר ח"י אתפשט ; כלומר ח"י י"ה י"ה ; כלומר י"ה אתפשט. צ ל"ג מן אות ל"ט עד אות מ"ד. ק מ"א.

חליתאה

הסולם

פרקא

ישרצו המים שרץ נפש חיה. כלומר, ח"י י"ה, כי בחיה יש אותיות ח"י י"ה. ח"י היינו היסוד של ד"א. י"ה היינו א"א. וישרצו המים פירושו שיתפשט אור של זה בזה, דהיינו שיתפשט אור י"ה בח"י שהוא יסוד דד"א, ותצא נפש חיה שהיא הנוקבא, וכן נפשו של אדם הראשון. הכל שרץ בזמן אחד, מים טובים דקדושה, ומים הרעים דס"א, וכיון שאמר ישרצו, נכללו זה בזה, ויצא חיה עלאה, דהיינו הנוקבא, חיה תתאה, דהיינו נפשו של אדם הראשון. חיה טובה, שהיא הנוקבא, חיה רעה, שהיא ליליה, כי נפש חיה הרומשת זו לילית (כמ"ש לעיל ב"א אות ת"ח). לט) דבר אחר, ישרצו המים : תרגומו ירחשון, כלומר כשמרחשין שפתיו, דהיינו כשמתנועעות שפתיו דברי תפלה בזכות ובנקיות הדעת. ובמים המנקים ומטהרים, רחש, נפש חיה, כי כשאדם רוצה לסדר תפלתו לאדונו שפתותיו מרחשות באופן הזה ממטה למעלה, להעלות כבוד אדונו, למקום השקיו של באר העמוק, שהיא בינה, ואח"כ יזיל (דמ"י דף קע"ז ע"ב *) דף קע"ח ע"א (** דף קע"ז ע"ב (***) דף קע"ז ע"א) להמשיך

שיש בהם, הרומזים לג' תקונים, הם תשע. ואלו ט' תקונים, הם בסוד הכתוב, ותוצא הארץ דשא, עשב, מזריע, זרע, למינהו, ועץ, עושה פרי, אשר זרעו בו, למינהו. תשעה תקוני דיקנא אלו נתעקרו משם שלם, דהיינו מ"ג ת"ד דא"א, ובאו לז"א, כנ"ל. ואחר כך חזרו ונשתלו בשם שלם, שנאמר ויטע ה' אלקים, שהוא שם מלא דעתיק ודז"א, (כמ"ש באדרת נשא דף קל"ח ע"ב, ד"י) תקוני דיקנא נמצאים י"ג באותו שהוא עליון, דהיינו דא"א, התחתון, שהוא ז"א, נראים בט' תקוני דיקנא, וי"ג הם כ"ב, שהם כ"ב אותיות שנחקקו מחמתם. לז) על האי חלמא וכו' : על כן אם ראה בחלום, שאוחז בידו זקן של אדם חשוב, הוא שלם עם אדונו, שונאיו יכנעו תחתיו. כל שכן זקן העליון, דא"א, המאיר לזקן התחתון, דז"א. כי זקן העליון נקרא רב חסד, ובז"א נקרא חסד סתם, וכשהוא צריך לאור מאיר לו זקן העליון, ונקרא גם הוא רב חסד. לח) ויאמר אלקים וגו' : ויאמר אלקים (דמ"י דף קע"ז ע"ב *) דף קע"ח ע"א (** דף

קשרא בכלא, קשרא דכונה דמהימנותא ויעבדון כל משאלוהי, בין שאלתא דצבורא, בין שאלתא דיחידא.

(מ) ושאלתא דאית לבר נש לשאלא ממאריה, הן מסודרות בט' גווני, אית באלפא ביתא, ואית באדכר מכילוהי דקב"ה, רחום וחנון וגו'. אית בשמהן יקירן דקב"ה, כגון אהיה יה יהו אל אלהים יי' צבאות שדי אדני. ו אית בע"ס, כגון: מ' י' ה' נ' ת' ג' ח' ב' ח' כ'. אית באדכר צדיקייא, כגון האבות והנביאים והמלכים. אית בשירי ובתושבחתי, דאית בהון קבלה אמיתית. ועילא מנהון מאן דידע לתקן תקונין למאריה, כדקא יאות. ואית בידיעה סלקא מתתא לעילא, ואית מאן דידע להמשיך שפעא מעילא לתתא.

(מא) ובכל ט' גווני אלין, צריכא כונה גדולה, ואי לא עליה קרא דכתיב (נ) ובוזי יקלו. ובכוונתא אמן, דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה אדני. והאחד גניז טוביה וברכוהי, באוצר הנקרא היכל, והוא רמוז בפסוק (ו) והי' בהיכל קדשו הס מפניו ולדא רמוז רז"ל, כל טוב האדם בביתו, שנאמר (ז) בכל ביתי נאמן הוא, ומתרגמינן בכל דעמי.

(מב) ואי מכוון בכל חד וחד מט' גווני כדקא יאות, דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה לשמא קדישא, ועל דא כתיב כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, אכבד בעלמא דין, לקיים ולמעבד כל צרכוי. ויחזון כל עממי ארעא, ארי

חלופי גרסאות

ה בין.

מסורת הזוהר

(ה) (ש"א ב) ויחי רסט צ"א. (ו) (חבקוק ב) לך קו צ"א. (ז) (במדבר יב) שמות כ צ"י.

חליתא

הסולם

פרקא

מהם, מי שיודע לתקן תקונים לאדונו כראוי. (ח) ויש בידיעה להעלות ממטה למעלה. (ט) ויש מי שיודע להמשיך שפע ממעלה למטה. (מא) ובכל ט' גווני וכו': ובכל ט' אופני תפלה אלן, צריכים כונה גדולה. ואם לא, עליו המקרא שכתוב, ובוזי יקלו. ובכוונתא אמן, צריך לכוון, שהוא כולל ב' שמות הויה אדני, שהם בגי' צ"א וגם אמן בגי' צ"א, ושם האחד, שהוא הויה, ז"א, גונו טובו וברכותיו באוצר הנקרא היכל, שהוא אדני. מלכות. וזה מרומן בפסוק, והויה בהיכל קדשו הס מפניו. ולזה רמוז רז"ל, כל טוב האדם בביתו, כי אדם בגי' מ"ה, שהוא שם הויה דאלפין, וכל טובו בביתו, שהוא אדני, מלכות. שנאמר בכל ביתי נאמן הוא ומתרגם, בכל דעמי, דהיינו המלכות. (מב) ואי מכוון בכל וכו': ואם מכוון בכל אחד ואחד מט' אפני התפלה כראוי, זה הוא אדם המכבד שם אדונו את שמו הקדוש, ועל זה כתוב, כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו. אכבדו

להמשיך ממעלה למטה, מאתו שקיו של הנחל, שהיא בינה, לכל מדרגה ומדרגה, עד מדרגה אחרונה, שהיא מלכות, להמשיך נדבה לכל ממעלה למטה. ואח"כ צריך לקשר קשר בכלא, דהיינו שייחוד כל המדרגות בא"ס ב"ה, קשר דכוונה של האמונה, ויעשו כל משאלותיו, בין משאלות הצבור בין משאלות יחיד. (מ) ושאלתא דאית לבר נש וכו': והתפלה שיש לאדם לבקש מאדונו, היא מסודרת בט' אפנים. (א) יש שהתפלה מסודרת בסדר אלף בית. (ב) ויש שמסודרת בהזכרת מדות הקב"ה, רחום וחנון וכו'. (ג) ויש שמסודרת בשמות היקרים של הקב"ה, דהיינו אהיה יה יהו אל אלקים הויה צבאות שדי אדני. (ד) ויש שמסודרת בעשר ספירות, שהם, מלכות יסוד הוד נצח ת"ת גבורה חסד בינה חכמה כתר. (ה) ויש בהזכרת הצדיקים, דהיינו האבות והנביאים והמלכים. (ו) ויש בשירות ותשבחות, שיש בהם קבלה אמיתית. (ז) ולמעלה (דפו"י דף קע"ח ע"א)

שמא דה' אתקרי עליה, וידחלון מניה. ובעלמא דאתי, יזכי למיקם במחיצת חסידים, אף על פי דלא קרי כל צורכיה, כיון דזכה לאשגחא ידיעת מאריה, ואיכוון ביה כדקא יאות.

(ג) מאי ובוזי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע * לאחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמהימנותא, ולאמשכא * לאתר ה דאצטריך, ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתברי. וכ"ש מאן דלא אתכוון באמן. ועל דא, כל מאן דמרחיש בשפוטתיה בנקיותא דלבא, במיא דמנקי, מאי כתיב בהדיה, ויאמר אלהים נעשה אדם, כלומר, בשביל אדם דידע לאחדא צלם ודמות כדקא יאות, וירדו בדגת הים. (ע"כ ד"א)

(מד) ** ויאמר אלהים נעשה אדם. האדם לא כתיב, אלא אדם סתם, לאפקא א אדם דלעילא, דאתעביד בשמא שלים. כד אשתלים דא, אשתלים דא. אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא. ידו"ד סטרא דדכר. אלהים סטרא דנוקבא. אתפשט דכורא, ואתתקן בתקונוי ב כאמא, בפומיה דאמה. מלכין דאתבטלו, הכא אתקיימו.

(מה) דינין דדכורא תקיפין ברישא, בסופא נייחין. דנוקבא באיפכא. וי"ה ק] קונטרין ג דקיטורא בעטפוי שקיעין. י זעירא ד בגוהא אשתכת.

חלופי גרסאות

ט ליחדא. ת דיצטריך. א ליג אדם. ב כאמה; באמה; כאימא בפומיה דאימא. ג דקיטור. ד בגוהא; בגוהא.

דרך אמת ק] קיטור הקשר בחיקו שקועים ר"ל כי אות ה' רומז על סוד הנקבה מושפעת ואות י' סוד הרחמים בחיקה שקוע דהיינו י' בתוך ה"ה לרמוז אף שתחילתה דין מ"ט סופה רחמים ומלת בעטפוי פ"י בחיקו כי כן תרגום בחיקך בעטפך.

תליתאה

הסולם

פרקא

אלא אדם סתם, היינו להוציא ולהשלים גם אדם של מעלה, שהם ז' הנקראים אדם, שנעשה עתה בשם שלם הויה אלקים, כי כאשר נשלם זה, נשלם זה, דהיינו כשנשלם אדם התחתון נשלם אדם העליון, שנשלם בדכר ונוקבא להשלים את הכל, הויה נקרא בחינת הזכר, שהוא ז"א, אלקים נקרא בחינת הנקבה, שהיא מלכות. באפן שהשם הויה אלקים, הוא שם מלא. נתפשט הדכר, שהוא ז"א, ונתקן בתקוניו כאמא, בפי האמה, דהיינו בעטרת יסוד, ששם מתגלים החסדים דאמא, להיתנו קו האמצעי דנו"ה. המלכים שנתבטלו דהיינו ז' מלכים דנקודים (כנ"ל אות ג') נתקומו כאן, ע"י יסוד דז"א, שהוא קו אמצעי. (כנ"ל אות י"א).

(מה) דינין דדכורא תקיפין וכי: הזכר שה"ס קו ימין שעקרו חסדים, ע"כ הדינים של הזכר חזקים בראש, בג"ד מפני שאין החכמה מתגלה שם. ונחתים בסוף, בנה"י עלו,

ששם

(דפרי" דף קע"ח ע"ב ***) דף קע"ח ע"א

אכבדו בעולם הזה לקיים ולעשות כל צרכיו, ויראו כל עמי הארץ כי שם הויה נקרא עליו וייראו ממנו. ובעולם הבא יזכה לעמוד במחיצת חסידים, דהיינו במחלקת החסידים, אע"פ שלא קרא בתורה כל צרכו, כיון שזכה להסתכל בידיעת אדונו וכיוון בו כראוי.

(ג) מאי ובוזי יקלו וכי: מהו ובוזי יקלו, זה הוא מי שאינו יודע ליחד את השם הקדוש, ולקשר קשר האמונה, ולהמשיך למקום שצריך, ולכבד שם אדונו, טוב לא שלא נברא. וכל שכן, מי שאינו מכוון באמן, וע"כ כל מי שמרחיש בשפתיו בנקיון הלב, במים המנקים, מה כתוב עליו, ויאמר אלקים נעשה אדם, כלומר, בשביל אדם היודע ליחד צלם ודמות, שהם ז"א המכונה צלם והנוקבא המכונה דמות, כראוי, וירדו בדגת הים. (ע"כ נוסח אחר).

(מד) ויאמר אלקים נעשה אדם: האדם לא כתוב שהיה משמעו על אדם הראשון בלבד,

מו) אי אתבסמו דינין, בעא עתיקא. אתא חויא על נוקבא, וקינא דזוהמא ה אתתקן בגווה, למעבד מדורא בישא. דכתיב ותהר ותלד את קין. קינא דמדורא דרוחין בישין ה ועלעולין וקטפורין.

מז) אתקין ביה בהאי אדם, ו כתרין, בכלל ופרט, אתכללו בפרט וכלל, שוקין ודרועין, ימינא ושמאלא.

מח) דא אתפלג בסטרוי אתתקן דכר ז ונוקבא יה"ו. יי דכר. ה' נוקבא. ו כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא שמם אדם. דיוקנא ופרצופא דאדם יתיב על כרסיא, וכתוב ח ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

מט) פרקא רביעאה. עתיקא, טמיר וסתים. זעירא דאנפין, אתגלייא ולא

חלופי גרסאות

ה אתקנון. ו כתרין ; בתרין. ז בנוקבא.

מסורת הזוהר

ח (יחזקאל א) נח צב ציה.

דרך אמת ה טופה וטערה.

תליתאה

הסולם

פרקא

באדם הזה כתרין, בכלל ופרט. ונכללו בפרט וכלל. דהיינו השוקים והזרועות, שהם ימין ושמאל. דהיינו כלל ופרט בורעות, פרט וכלל בשוקים.

פירוש. קו האמצעי ה"ס כלל, כי כולל ב' הצדדים, ימין ושמאל, בתוכו, שהם חכמה וחסדים, והוא גוף האדם שהוא ת"ת הכולל חסד וגבורה. וב' הזרועות הם פרט, וכן בשוקים היסוד הוא כלל, ושוקים פרט. כי בימין הוא חסדים לבדם ובשמאל הארת חכמה לבדה. וכלל ופרט, פירושו שהכלל שולט על הפרט, ופרט וכלל פירושו שהפרט שולט על הכלל. ובזרועות שולט הכלל שהוא קו האמצעי על הפרט, וע"כ החכמה מכוסה שם, ובשוקים שולט הפרט על הכלל וע"כ החכמה מתגלית שם.

מח) דא אתפלג בסטרוי וכו': כשקו האמצעי מתחלק בצדדיו, דהיינו לצד ימין ולצד שמאל, מתתקן דכר ונוקבא בסוד יה"ו שי' שהוא צד ימין היא דכר. והח' שהיא צד שמאל, היא נוקבא. הו' בה כתוב, זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא שמם אדם. שהצורה והפרצוף של אדם, הוא יושב על הכסא. שהוא הנוקבא. שכתוב, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. נמצא שהו' כולל זכר ונקבה ביחד, בסוד אדם היושב על הכסא.

פרקא רביעאה

מט) פרקא רביעאה. עתיקא וכו': פרק רביעי. עתיקא, שהוא הכתר, מכוסה וסתום זעיר אנפין, מגולה ואינו מגולה, כלומר, שבנו מתחיל ההתגלות וההתגלות הוא במלכות. המגולה, שהוא

ששם מקום גילוי החסדים בחכמה. ושל הנוקבא הוא בהיפך, כי להיותה קו שמאל, בבחינת חכמה בלי חסדים, שהוא חשך ואינו מאיר, נמצא שבראשה, שאין גילוי חכמה, אין הדינין דשמאל קשים כל כך, אבל בנה"י שלח, ששם מקום גילוי החכמה שהוא קו שמאל, הם דינים חזקים. וי"ה דינים קשים של עשן שקועים בחיקה. דהיינו בנה"י של הנוקבא. שיש בהם ג"פ ה' גבורות, ה' גבורות בנצח וה' גבורות בהוד, וה' גבורות ביסוד, שה"ס י"ה גבורות. י' קטנה נמצאת בתוכה. שה"ס חכמה תתאה, הנקראת י' ולהיותה במלכות היא קטנה.

קונטרס פירוש. דינים קשים, או קליפות קשות, מלשון קטרונים, שפירושו אגוזים שקליפתם קשה. קיטורא, פירושו עשן, מלשון כקיטור הכבשן, (וירא י"ט) בעטפוי, פירושו בחיקו. כי תרגום בחיקך, בעטפך, (שמות ד' ו'). מו) אי אתבסמו דינין וכו': רצה עתיקא לראות אם נתבסמו דינים דנוקבא, נתדבקו אדם ואשתו זה בזה, (כמיש באדרת נשא קמב: ד"י) ובא הנחש על חוה בפתוי של עץ הדעת (ע"י ב"א אות תנ"ה) וקן של זוהמא נתתקן בתוכה, בנוקבא, ונעשה מדור הרע, שכתוב, ותהר ותלד את קין, שפירושו, קן ומדור של רוחות רעות וסערות ומזיקין. עלעולין, פירושו סערות. כי על יקם סערה תרגום יקום עלעולא (תהלים ק"ז) קטפורין פירושו מזיקים המכים, מלשון, קטיף מן הדין גיסא (קה"ר על הפסוק לב חכט) שפירושו הכאה.

מו) אתקין ביה בהאי וכו': התקין (דפרי דף קע"ח ע"א)

אתגלייא. ה דאתגלייא, באתוון כתיב. דאתכסייא, סתים באתוון, דלא מתיישבן
 ב באתרוי, בגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין.
 ג ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו', היינו
 דכתיב ט אדם ובהמה תושיע יי. חד בכללא דאחרא משתכחא. בהמה בכללא
 דאדם, י אדם כי יקריב מכם קרבן ליי מן הבהמה, משום דאתכלל בכללא
 דאדם.

גא) כד נחת אדם דלתתא * בדיוקנא עלאה, אשתכחו תרין רוחין מתרין
 סטרין, דימינא ושמאלא כליל אדם. דימינא, נשמתא קדישא. דשמאלא נפש
 חיה. חב אדם אתפשט שמאלא, ואתפשטו אינון בלא גופא.
 גב) כד מתדבקין דא בדא, אתיילדן כהאי חיה דאולידת. סגיאין
 כ בקטרא חדא. כ"ב אתוון סתימין, כ"ב אתוון אתגליין, י סתים, י גלייא.
 סתים וגלייא, ז ט במתקלא דטפסין, אתקלו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (תהלים לו) שמות ק צ"ע. י (ויקרא א) משפטים ח דאתגליף באתווי. ט באתווי. י מוסיף רוחין סגיאין.
 ס צ"פ. כ בכריסא. ז במתקלין.

דרך אמת ט במשקלות הלשוונות המכריע בין האזנים שם נשקלו והיינו בסוד אות ו בשם הוי"ה והוא הכריע.

רביעאה

הסולם

פרקא

למטה נבחן לגר שהיא נשמה וממטה למעלה
 נבחן כו"ק שהוא נפש חיה. ונקראת חיה,
 משום שבה הארת החכמה, הנקראת אור החיה.
 חב אדם אתפשט וכו': כשחטא האדם,
 נתפשט השמאל, ממעלה למטה, שזה היה חטא
 עצה"ד, שמשך הארת השמאל, שהוא חכמה,
 ממעלה למטה. (כנ"ל ב"ב אות של"א) ואז
 ונתפשטו אלו שהם בלי גוף, דהיינו שנגלה
 כח המלכות דמדת הדין, בסוד לא זכי הא רע,
 שממנה נמשכים רוחות בלא גוף, (כנ"ל
 בהקס"ז דף קצ"א ד"ה זכ"י). ע"ש.

גב) כד מתדבקן דא ברא וכו': מטיים
 כאן לפרש המאמר דלעיל, שאומר שז"א נגלה
 ואינו נגלה. ומפרש, כשנתדבקו הימין והשמאל
 דבינה, זה בזה, נולדו, כחיה הזו שמולידה
 הרבה בבת אחת, כ"ב אותיות סתומות, שהם
 כללות האורות דז"א, שה"ס ימין. וכ"ב אותיות
 מתגלות, שהם כללות האורות דנוקבא דז"א,
 שהם סוד, ב' יודין שבראש וסוף של יאהרונח,
 שהוא צירוף הויה אדניי שהם זי"ג, אשר י'
 שבראש שהיא יוד דהויה שהוא ז"א, היא
 סתומה, שאין הארת החכמה מתגלה בה והי'
 שבסוף שהיא של אדני, היא מתגלית, שהארת
 חכמה מתגלה בה. סתום וגלוי, שהם ימין
 ושמאל, נשקלו במאזנים המטפסים, כלומר
 שכפות

שהוא ז"א, כתוב באותיות, דהיינו שמפורש
 באותיות השם, שנקרא הויה, שפירושו היה
 הוה ויהיה, שהכל מתגלה בו. המכוסה, שהוא
 עתיקא, סתום באותיות שהוא מכונה אהיה,
 שהוא לשון עתיד, שפירושו שאינו מתישב
 במקומו, אלא במקום אחר. משום שהוא, לא
 נתישבו בו עליונים ותחתונים, שאפילו
 העליונים אינם משיגים אותו.

ג) ויאמר אלקים וגו': ויאמר אלקים
 תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש
 וגו', היינו שכתוב אדם ובהמה תושיע ה', אחד
 בכלל האחר נמצא, דהיינו הבהמה בכלל האדם,
 כמ"ש אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן
 הבהמה וגו', שהוא מועיל לו, משום שהבהמה
 נכללה בסוד אדם. (וביאור דברים אלו הוא
 לעיל בראשית א' דף קי"ד ד"ה ביאור).

גא) כד נחת אדם וכו': כשירד אדם
 שלמטה בצורה העליונה, דהיינו בצלם ודמות,
 נמצאו ב' רוחות משני צדדים שלו כי האדם
 כולל ימין ושמאל, של ימין, היא הנשמה
 הקדושה, של שמאל, היא נפש חיה. פירוש.
 האדם ה"ס קו האמצעי המיוחד ימין ושמאל
 שאז הארת הימין מתפשטת ממעלה למטה,
 והארת השמאל רק ממטה למעלה (כנ"ל
 בראשית א' דף ט' ד"ה מחלוקת) והממעלה
 (דפו"י דף קע"ח *) דף קע"ח ע"ב)

נג) י' נפקין מניה דכר ונוקבא ם ו'ד, בהאי אתר, ו' דכר, ד' נוקבא. בגין דא, ד"ו תרין. ד"ו דכר ונוקבא. ד"ו תרין נ קפלין. י' בלחודוי דכר. ה' נוקבא. ה' ד' הות ם בקדמיתא, ומדאתעברת ע בר' בגוה, פ אפיקת ז ו', אתחזי יו"ד בחזויה כללא דיה"ו. מדאפיקת יו"ד דהוא דכר ונוקבא, אתיישבת לבתר, ומכסייא לאמא.

נד) ו' ויראו בני האלהים את בנות האדם, היינו דכתיב ז שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, ק מאי בנות האדם. דכתיב ט) אז תבאנה שתיים נשים זונות אל המלך. בגיניהון כתיב, כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו וגו'. אז תבאנה ולא ר בקדמיתא. ר) בקיסטרא דקיטורי דפיגאן, ב) תרין מתחבקן הו לעילא, לתתא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ) (בראשית ו) ב'יא קנט צ"ב. ז) (יהושע ב) ח"ג. ח) ל"ג מן ו"ד עד תרין קפלין. נ קלעין ; קליפין ; ס : סב : קס : מ) (מ"א ג) ח"ג ס ; קפלין תרין ס ל"ג בקדמיתא. ע ב' ; ל"ג בר' בגוה. פ אולידת. צ מוסיף ו' הרי כי בה' אית ד'ו ובי' אית ה"ה הרי יה"ו. ק ל"ג מאי. ר מקדמיתא. דרך אמת ת) שני גילויים מהעלם אל הגילוי הנרמזים באותיות ו"ד ממלת יו"ד והיינו ד'ו פרצופים כנודע זה לפי גרסת קלעין. ולגירסת קפלין ר"ל שני עמודים חזקים מלשון רז"ל בפי הספינה אלף קפל וכי. א) הוא מלשון ממשלה ור"ל בממשלת הקשר להתגבר אזי דפיגאן ר"ל צעקה ושועה כי עת זמן לשמוע אל הרנה ואל התפלה. ב) שני חובקים והם עז"א ועז"ל שנפלו מקדושתן כמ"ש הנפלים היו בארץ וגו' ובהם היה עטרה של חמלה ונפלו למטה ונתעטרו במדה של ענבים שהם חוקף הדין.

רביעאה

הסולם

פרקא

כנ"ל, ומשנתעברה בו' בתוכה, נעשתה ח' דהיינו ו' בתוך הד'. ואח"כ הוציאה והולידה הו', שה"ס יה"ו שבשם. ונראה היוד בתוארה שהיא כלל יה"ו. שמקודם היתה ה' כלולה מו"ד. ואח"כ הדי' נתעברה עם הו' ונעשית ח' ואח"כ הולידה הו' לחוץ. ומשהוציאה היוד, שהיא דכר ונוקבא, את ה"ו, שהם אמא ו"א, נתישבה הו' אח"כ, דהיינו שקבלה מחוץ, ומכסית לאמא שהיא ח'. (כנ"ל אות י"ג). קפלין, פירושו כתרים, מלשון בסיס מלמטה וקפלים מלמעלה. שפירושו, כותרת. (ויקרא רב ט"ה).

נד) ויראו בני האלהים את בנות האדם, היינו שכתוב, שנים אנשים מרגלי חרש לאמר. מהו, בנות האדם, שכתוב אז תבאנה שתיים נשים זונות אל המלך. בשבילם כתוב, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו וגו'. אז תבאנה, ולא מקודם לכן, בשליטת הצורה של פגה, דהיינו לאכול פירות מטרס גמר בישולם, היו שנים מתחבקים למעלה, כשירדו למטה ירשו עפר. אבדו חלק הטוב שהיה בהם מעטרת הרחמים, ונתעטרו במדה ענבים.

פירוש

שכפות המאזנים מטפסים ועולים מטפסים ויורדים. שה"ס קו האמצעי המשוה ב' האורות ימין ושמאל שישקלו בשוה, ונתיחדו זב"ו. פירוש. לפיכך אפשר לומר שהחכמה נגלית ע"י ז"א שהוא קו האמצעי, ואפשר לומר שלא נגלה בו, להיותו בחינת כ"ב אותיות הסתומות. אמנם בו התחיל הגילוי בסוד קו האמצעי והגילוי עצמו הוא במלכות. שה"ס כ"ב אותיות הנגלות. וע"כ אומר עליה, אתגליא ולא אתגליא.

נג) י' נפקין מניה וכי' : יו"ד יוצאים ממנה דכר ונוקבא, שהם ו"ד דמילוי יוד. במקום זה, הו' הוא זכר והד' היא נוקבא, ולא ו"ה כבשאר המקומות. משום זה ד"ו פירושו שנים, כי ד"ו הם דכר ונוקבא. ד"ו, הם ב' כתרים שווים, דהיינו השעה שקומתם של דכר ונוקבא שוות זו לזו, שו"א מלביש לקו ימין של הבינה, שהיא חסדים, והנוקבא לקו שמאל של הבינה, שהיא חכמה בלי חסדים, שאין החכמה שבה יכולה להאיר בלי חסדים, ואז היא דלה ועניה, וע"כ היא אז בצורת ד'. י' בפני עצמה היא דכר, ח' היא נוקבא, ח' היתה ד' מתחילה, דהיינו הד' שבמילוי יוד, (דפ"י דף קע"ח ע"ב)

נחתו ירתו עפרא, אבדו חולקא טבא דהוה בהו. עטרא ׀ דחמלא, ואתעטר בקוסטא דענבא.

חלופי גרסאות

׀ דבומלא ; דכומלא ; דחמלה כמלא.

רביעאה

הסולם

פרקא

שאינה חפצה להתמעט לו"ק דחכמה, וגם לי וגם לך לא יהיה, גזרו. ואע"פ שזונה הימנית אמרה, תקח לה וגו', לא רצתה לקבל. או נברר לכל שהימנית המתוקנת היא אמו, והשמאלית אינה ראויה לעשות פירות עד שתכנע לקו אמצעי דקדושה כמו הימנית. ובוה קבלה תקונה ממנו, וע"כ נאמר, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו, דהיינו שתקן הקליפות והוציא מהם הארת החכמה, וחברה לקדושה.

וזה אמרו, ויראו בני האלהים את בנות האדם, שהם עוזא ועזאל, שזנו עם בנות האדם להמשיך החכמה ממעלה למטה, שע"כ נקראו על שם אדם, דהיינו על חטאו, היינו דכתיב שנים אנשים מרגלים חרש לאמר, שקבלו תקונם ע"י יהושע בסוד חרש, שפירושו להמשיך החכמה רק ממטה למעלה, ולא ישמע למטה. ושואל, מאי בנות האדם, מה נעשה מהן, ומשיב, דכתיב אז תבאנה שתיים נשים זונות אל החולך, שנתברר תקונם בסויה, גזרו את הילד כנ"ל, בניניהון כתיב, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו וגו' שע"י בירור הזה, הוציא החכמה מהקליפה וחברה לקדושה. אז תבאנה, ולא מקודם לכן, כי לא היו ראויים לתקון מקודם לכן, לא בימי יהושע ולא לפני המבול.

פירוש. כי בני האלהים, מפרש (בהקסח"ז) אות קנ"ז ובבראשית א' אות קע"ט) שהם עוזא ועזאל שנפלו מקדושתם, ששורשם הוא מבחינת אחריים דאו"א הפנימים שהאירו בראש ז"א דנקודים, שמכח אחרים האלו נתפשטו ז"ת דנקודים ממעלה למטה, ומתו, ואח"כ קבלו תקון וחזרו ונפלו בחטאו של אדם הראשון, והיו לבי קליפות. ומקצתם נתקנו ע"י יהושע, שהם סוד ב' מרגלי חרש. מרגלים, נקראים להיות שורשם מאחרים דאו"א שהם נה"י המכונים רגלים. חרש, הוא התקון שהשיגו ע"י יהושע, שפירושו המשכת החכמה ממטה למעלה, באופן שלא ישמע למטה, שזהו תקון קו אמצעי שקבלו אז. ואז נתקנה ג"כ רחב הזונה. אבל טרם המבול כתוב עליהם, ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו, דהיינו בלי שום גבול, והמשיכו החכמה ממעלה למטה כדרך הקליפות. וכן בנות האדם, הן בחינת אחרים של הנוקבא, שנפלו למטה ע"י חטא דעצה"ד, שע"כ נקראו על שמו של אדם, דהיינו על חטאו, ואחת מהן, דהיינו הימנית קבלה תקון. בימי יהושע כנ"ל ולא לגמרי שה"ס רחב הזונה. שתיהן קבלו תקון בימי שלמה, בסוד ב' נשים זונות, ששתיהן היו בבחינת שמאל. אחת היתה ימין דשמאל שכבר קבלה תקון בימי יהושע, והשניה שמאל דשמאל. ולפיכך נעשתה מחלוקת ביניהן. כי אחר שמת בן של זונה השמאלית, מחמת שהחכמה היתה בלי חסדים, אז רצתה לעשוק את בן הזונה הימנית שהיה בו חסדים גם כן, מחמת תקונה בימי יהושע, ואמרה לה, לא כי בנך המת ובני החי, כי אמרה שחכמה שלה הנמשכת ממעלה למטה כדרך הקליפות הוא אור החיים, כי החכמה היא אור החיים, והכחישה שחוסר החסדים יזיק לו וימיתנו ע"כ אמר שלמה גזרו את הילד, כי ידע שאי אפשר שזונה השמאלית תרצה לקבל מצד החסדים של הילד הנמשך מקו אמצעי הממעט ג"ר דחכמה, ולפיכך צריכים לגזור הילד לשנים, שצד החסדים תקח הימנית וצד החכמה השמאלית. וע"כ תכף הודתה הזונה השמאלית, כי אין לה חפץ בחסדים (דפ"י דף קע"ח ע"ב)

והוקשה לו, כיון שעוזא ועזאל היו מלאכים קדושים, למה טעו להתחבר עם בנות האדם. דהיינו להמשיך החכמה ממעלה למטה כדרך הקליפות. וע"ז אמרו, בקיסטרא דקיטורי דפיגאן, בשליטת הצורה של פגה, שהיה אז שליטה לאכול פירות לפני גמר בישולו, דהיינו החטא דאדם הראשון, שאמרו ז"ל שאכלו פגה, שפירושו שהיה לו להמתין עד גמר התקון, שאז לא היה נכשל בהמשכת החכמה ממעלה למטה, והנחש הטעה אותו בזה ודימה לו שאפשר להמשיך גמר התקון תיכף, ועד"ז גם עוזא ועזאל טעו בשליטת כח של פגה הזה, וז"ש, תרין מתחבבין הוו לעילא שעוזא ועזאל היו מיוחדים זב"ז למעלה, כי היו מלאכים קדושים, וע"כ קוראם הכתוב בני האלהים, לתתא נחתו ירתו עפרא, כיון שירדו

נה) ויאמר יי אל משה מה תצעק אלי. אלי דייקא. דבר אל בני ישראל ויסעו. ויסעו דייקא.

נו) במזלא הוה תלי, דבעא לאוקיר דקניה. ס) והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו עד כאן. כי אני יי רפאיך, להאי דוקא.

נז) פרקא חמישאה ט) הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים וגוי. שבעה דרגין ת יוד ה' ה' אפיק ו' ד' ה' הוי, ה' אפיק ו' אפיק ה' ו' ד' לבר אסתיר אדם דכר ונוקבא דאינון ד' דכתיב בנים משחיתים.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (שמות יד) נח טו צ"ח. ט) (שם טו) וירא מה צ"ב. ע) (ישעיה א) ת"ז תס"ט קיב :

רביעא

הסולם

פרקא

נסיעה על תלת דוכתי, (כמ"ש לעיל בשלח ל"ט ד"ה ג' ע"ש).

נו) במזלא הוי תלי דבעא לאוקיר דיקניה, כי אז נמשך הארת החכמה ממזל העליון שה"ס תקון השמיני מ"ג תקוני דיקנא המכונה מזל. ו"ש והישר בעיניו תעשה, היינו קו שמאל, שבו נמשך החכמה המכונה עיניו. והאזנת למצותיו, היינו קו ימין, שבו נמשכים החסדים מכינה, המכונה אונים, וע"כ נאמר והאזנת. ושמרת כל חוקיו, היינו קו האמצעי, שהוא שומר החוקים, שהימין תמשך ממעלה למטה, והשמאל רק ממטה למעלה, עד כאן, כלומר עד כאן צריכים להמשיך וליחד את ג' הקוים זב"ז. כי אני ה' רפאיך, להאי דייקא, שהרפואה שלי נמשכת ביחד הזה, של ג' הקוין, דוקא.

פרקא חמישאה

נז) פרקא חמישאה. הוי גוי וכו': פרק חמישי. כתוב, הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים וגוי. שבע מדרגות הן, שזו יצאה מזו: יו"ד ה' ה' ה' ה' ה' ומפרש, ה' הוציאה ו"ד במילוי יו"ד והד' נתעברה עם הו' ונתעשתה ה'. שאז נעשית ה' הו"י (כנ"ל אות נ"ג) והן ד' מדרגות ה' ה' ה' ה' והאח"כ ה' הולידה ה' שהיא מדרגה החמישית, והו' שהוא ז"א הוציאה ה' מבפנים באצילות שהיא הנוקבא והיא מדרגה ה'. וד"ו שהם נשמות אדם וחיה, הוציאה לחוץ מאצילות שהם מדרגה ז' והסתיר דכר ונוקבא דאדם, שהם ד' ה' חוץ לאצילות, כלומר, שהסתיר פניו מהם, שכתוב עליהם, בנים משחיתים, כי חטאו בעץ הדעת.

בראשית

שירדו למטה לעולם העשיה, והמשיכו החכמה של מעלה למטה, או ירשו עפר, כמו הנחש שנאמר לו, ועפר תאכל כל ימי חיידך, אכדו וכו', דהוה ביה עטרא דחמלא, שהיה בהם עטרת הרחמים, שהוא בחינת קו אמצעי, הכולל חכמה וחסדים יחדיו, ואתעטר בקוסטא דענבא, ונתעטרו במדת ענבים, שהוא קו שמאל בלי ימין, שהוא בחינת עצה"ד, שאמרו ז"ל שענבים היה.

קיסטרא פירושו שליטה, מלשון קסטרס, שפירושו שליט, כמ"ש (בדברים רבה פ"א). מהו נציבים ר' סימון אמר קסטרס. דהיינו שליט ומגן. קיטורי פירושו צורות, מלשון קטורין של אביו, (ילמדנו תולדות) דפיגאן, מלשון פגה, שפירושו דבר מטרם גמר בישולו, כמ"ש (סנהדרין כ' ע"א) שאכלה פגה.

נה) ויאמר ה' אל משה וגוי: ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי, הוי בדיוק, דבר אל בני ישראל ויסעו, ויסעו, הוא בדיוק, במזל היה הדבר תלוי, שרצה להוקיר את הדיקנא, והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו, עד כאן. כי אני ה' רפאיך, לזה דוקא.

פירוש. כדי לבקוע הים להציל את ישראל ולהטביע המצרים, היו צריכים לגלות אור החכמה בסוד ע"ב שמות, שה"ס ג' קוין המרומזים בג' פסוקים ויסע ויבא ויט, (כנ"ל בשלח אות קע"ג) ו"ש מזה תצעק אלי, הוי בדיוק, דהיינו לבחינת ז"א, כי היו צריכים להמשיך הארת החכמה הגדולה שבע"ב שמות, הנמשך מ"ג תקוני דיקנא, ו"ש דבר אל בני ישראל ויסעו, ויסעו, הוא בדיוק, כי אין החכמה מתגלית ע"י ג' הקוין, אלא בדרך (דפו"י דף קע"ח ע"ב)

(נח) בראשית ברא. בראשית מאמר. ברא חצי מאמר. אב ובן. סתים וגליא. עדן עלאה דסתים וגניזו. עדן תתאה, נפיק * למטלנוי ואתגליא יהוה. יה. אלהים. את. אדני אהיה. ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו, השמים. ואת, דכתיב (ט) והתפארת והנצח אינון כחדא אשתתפו. הארץ, דכתיב (ז) מה אדיר שמך בכל הארץ. (ק) מלא כל הארץ כבודו.

(נט) יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, עתיקא לזעירא, אתפרש, ואתדבק. לא אתפרש ממש פומא ממלל רברבן.

(ס) אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין, בחמשה זינין מים, וכתוב (ה) ונתן

חלופי גרסאות

א למטלנוי.

מסורת הוזהר

(ט) (דה"א כט) ב"א רעה צ"ב. (ז) (תהלים ח) שמות ו צ"ע. (ק) (ישעיה ו) ב"א סא צ"ת. (ר) (במדבר יט) ח"ב רסו :

דרך אמת ג] עסק. בפרק הספינה ולא את האנתיקו וכאו ר"ל שנתעסק להתעטר במדרגות התחתוניות שהם כתרין תתאיו.

חמישאה

הסולם

פרקא

כבודו. אשר ארץ פירושו מלכות. ושיעור הכתוב הוא. בראשית ה"ס חכמה סתימאה. ברא ה"ס בינה שיצאה לחוץ מחכמה סתימאה. ונזרעה בגי זריעות חלם שורק חירק. אלקיב, ה"ס בינה אחר שחזרה לחכמה ונשלמה בה' אורות נרנח"י. את ה"ס הנוקבא הגדולה שמחזה ולמעלה דו"א, השמים ה"ס ז"א. ואת ה"ס נה"י דו"א הנק' ז"א הקטן. והארץ ה"ס מלכות. וכעין זה, פירש הוזהר את הכתוב בראשית ברא. לעיל (בראשית א' אות י' י"א י"ב ע"ש בהסולם) והוא משונה ממה שפירש הספרא דצניעותא לעיל (באות ז').

(נט) יהי רקיע בתוך המים : הוא להבדיל בין הקדש, שהוא ז"א, ובין קדש הקדשים, שהם א"א ואו"א. כי רקיע ה"ס המסך דצמצום ב', העומד במקום החזה דא"א שמשם ולמטה מתחיל ז"א, ונמצא הרקיע מבדיל בין עתיק, שהוא א"א, ובין זעיר אנפין. הוא נפרד מא"א ע"י הרקיע גדולת, שהוא הפה דא"א שמש הדעת, שהוא הלשון, שה"ס ז"א שעלה לראש ומכריע שם בין חכמה לבינה ומיחדם יחד. (כנ"ל משפטים) את תקי"ט וע"ש בהסולם) הרי שאע"פ שז"א נפרד מא"א על ידי המסך דחזה שלו שנקרא רקיע מ"מ חזר ועלה ונתדבק בראש בסוד הדעת.

(ס) אנתיק ואתעטר בכתרין כו' : נותק, ז"א מן הג"ר, ונתעטר בכתרין קטנים. דהיינו

(נח) בראשית ברא וכו' : בראשית, מאמר, דהיינו מדרגה שלמה. ברא, חצי מאמר, דהיינו חצי מדרגה, כי בראשית ה"ס חכמה סתימאה דא"א, וברא, ה"ס חצי המדרגה שהיא בינה ותו"מ שיצאה לחוץ. מחכמה סתימאה, למדרגה שמתחתיה ונזרע בהג' זריעות דחולם שורק חירק, (כנ"ל ב"א דף י"ח ד"ה וזה) והם אב ובן, כלומר שמחמת היציאה נעשו, חכמה סתימאה ובינה לבי' מדרגות היוצאות זו מזו בבחינת אב ובן. שחכמה סתימאה היא אב ובינה היא בן. סתים וגליא, חכמה סתימאה היא סתום, והבינה היא גלויה. חכמה סתימאה היא עדן העליון הסתום והגנוז, והבינה היא עדן התחתון היוצא לנסיעותיה, בגי' מקומות בסוד חלם חירק שורק, ומתגלה הוי"ה י"ה, דהיינו מאמר וחצי מאמר, מתגלים ע"י הנסיעה אלקיב את, שכתוב אחר בראשית ברא, פירושו אדני אהיה. כי את ה"ס מלכות הנקראת אדני, ואלקיב ה"ס בינה אחר שחזרה לראש ונעשתה מדרגה שלמה נרנח"י, בסוד ה' אותיות אלקיב, שהיא נקראת אז אהיה. ימין ושמאל נשתתפו יחד. ה"ס השמים שהוא תפארת הכולל חסד וגבורה, שהם ימין ושמאל ואת היא נה"י, שכתוב והתפארת והנצח וגו'. שהם נשתתפו יחד. ששמים הוא תפארת. ואת היא והנצח וההוד. כי כל בשמים ובארץ, שהוא יסוד. ונה"י אלו מכוניס ז"א הקטן שמחזה ולמטה. הארץ, היא מלכות האחרונה, שכתוב, מה אדיר שמך בכל הארץ. מלא כל הארץ (דפו"י דף קע"ח ע"ב)

עליו מים [ח] חיים. (ט) הוא אלהים חיים ומלך עולם. (נ) אתהלך לפני יי בארצות החיים. (ז) והיתה נפש אדני צרורה וגו'. ועץ החיים בתוך הגן. י"ה, יו"ד ה"א, ג אהיה בין מים למים. מים שלימין, ומים דלא שלימין. רחמין שלימין, רחמין דלא שלימין.

(סא) (ב) ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. ויאמר ד יי, כד אתיישבא בזעירא. מכאן ה דבר בשם אמרו. דעתיקא סתים קאמר לא ידון רוחי באדם דלעילא, משום דבהווא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא, [ז] משיך לתתאי.

(סב) ובג"כ כתיב ו והיו ימיו מאה ועשרים שנה. יו"ד שלים ולא שלים. י בלחודוי מאה. תרין אתוון תרין זמנין, מאה ועשרים שנה. י בלחודוי כד * אתגליא בזעירא, אתמשך בעשר אלפין שנין. מכאן כתיב, (ג) ותשת עלי כפכה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ב מוסיף חיים אל כלי. ג ה"ג הסלם ; אה"י. ג ל"ג י'. ה מוסיף לומר דבר ; דכד אמר בשם אמרו. ו מוסיף ימי עולם והיו.

(ס) (ירמיה י) נח קטו צ"א. (ת) (תהלים קטז) ב"א קצב צ"ו. (א) (ש"א כה) בשלח צב צ"כ. (ב) (בראשית ו) ב"א שמח צ"א צ"ב צ"ג. (ג) (תהלים קלט) בשלח סז צ"ב.

דרך אמת [ז] ביארתי לעיל בסמוך.

חמישאה

הסולם

פרקא

ממשיך חיים לאדם התחתון לעולם. אבל בעל המאמר הוא א"א המדבר כלפי אדם העליון שהוא ז"א, ואחר שא"א נתלבש בז"א בשיעור קטן הזה, הוא מדבר זה כלפי אדם התחתון.

(סב) ובג"כ כתיב וכו' : ומשום זה כתוב, והיו ימיו מאה ועשרים שנה, כי יוד, שה"ס חכמה וחיים וכן בבי' נקבי דפרדשקא יש ג"כ אותיות יוד, כי הכותל בין בי' נוקבין הוא ו', נקב הימני היא ו', ונקב השמאלי היא ו'. היא שלמה ואינה שלמה, שמצד עצמה בלי המילוי ו"ד היא שלמה בע"ס, ומצד המילוי ו"ד שהן בחינת הנוקבא של הי' היא אינה שלמה. לפיכך, ו' בפני עצמה היא מאה. דהיינו עשר ספירות שכל אחת כלולה מעשר והן מאה. ב' האותיות ו"ד שאינן שלמות, הן ב' פעמים עשר שביחד הן מאה ועשרים שנה ו' בפני עצמה כשמתגלית בזעיר אנפין, היא מתפשטת לעשרת אלפים שנה, כי ספירות החכמה כל אחת מתפשטת לאלף. מכאן, כתוב, ותשת עלי כפכה. דהיינו שנתמעט קומתו למאה אמה, (כמ"ש חגיגה יב.) מחמת שקבל אור החיים מן היוד שהיא שלמה ואינה שלמה. מחמת שהו"ד שאינן שלמות הן מחו"צות אל היוד כנ"ל. הנפילים

דהיינו בוי"ק דג"ר, בחמשה מינים מים חיים, דהיינו בספירות חג"ת נ"ה דאמא שה"ס חמש מאות שנה, המכונים מים חיים או חיים, שכתוב ונתן עליו מים חיים, שהוא חסד. הוא אלקים חיים ומלך עולם, שהוא גבורה. אתהלך לפני ה' בארצות החיים, שהוא נצח. והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים, שהוא הוד, ועץ החיים בתוך הגן, שהוא תפארת. י"ה שהוא חכמה ובינה, יוד הא, שהוא חכמה בינה דז"א עצמו שה"ס הויה במילוי אלפין. אהיה, שה"ס כתר, (כמ"ש בזהר ויקרא יא.) הם ההפרש בין מים למים, שמים העליונים שלמעלה מרקיע, שהם י"ה ויו"ד ה"א ואהיה, הם שלמים, והתחתונים שלמטה מרקיע הם מים בלתי שלמים, למעלה מרקיע הם רחמים בלתי שלמים. (סא) ויאמר ה' לא ידון וגו' : ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. ויאמר ה', היינו כשנתישב ונתלבש בז"א, מכאן דבר בשם אמרו. כי עתיקא הסתום, שהוא א"א אמר לא ידון רוחי באדם העליון, ד"א. משום שברוח ההוא הנושב מב' נוקבין שבחוטם ד"א מושך החיים לתחתונים, שה"ס אור החכמה הנקרא חיים, ולפיכך גם ז"א אינו (דפויי דף קע"ח ע"ב *) דף קע"ט ע"א)

(טג) הנפילים היו בארץ, היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. מאתר דאתפרש ז גנתא, אקרי הנפילים, דכתיב ומשם יפרד. היו בארץ יימים ההם, ולא לבתר זמנא. עד דאתא יהושע, ובני האלהים ה' אסטמרו. (סד) עד דאתא שלמה ובנות האדם אתכללא, הה"ד, ה' ותענוגות. תענגת ט קארי בני האדם. דאתרמיו מהאי רוחין אחרנין, דלא אתכללו בחכמה עלאה. דכתיב וי' נתן חכמה כ לשלמה. וכתוב ה' ויחכם מכל האדם. משום דהני לא אתכללו באדם. (סה) וי' נתן חכמה, ז ה' עלאה. ט ויחכם, דמינה אתחכם לתתא. המה הגבורים אשר מעולם, עולם דלעילא. אנשי השם, דאתנהגן בשמא. מאי שמא. שמא קדישא, דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא, ולא אתנהגן אלא בשמא. אנשי השם נ, סתם, ולא אנשי הוי"ה. לאו מסתים ט סתימא, אלא גריעותא, ולא גריעותא אנשי השם סתם, מכללא דאדם נפקו, כתיב ה' אדם ביקר בל ילין, אדם ביקר, ביקרו דמלכא, בל ילין, בלא רוחא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז גופא. ה' אסטמר. ט מוסיף לא קארי; מוסיף קארי תענגים לא קארי. י דאתרמיו. כ ל"ג לשלמה. ג היא. ט מוסיף ויחכם מכל; ויחכם מכל האדם. נ סתים. ט סתימותא.

ד (בראשית ו) ב"א שמא צ"ב. ה (קהלת ב) שמות קה צ"ת. ו (מ"א ה) ויצא לא צ"א. ז (שם ה) בא מ צ"ל. ח (תהלים מט) ח"ג קמג: קמד. רו: רלח. ת"ז תס"ט קטו.

חמישאה

הסולם

פרקא

ה' עליונה, שהיא בינה שחזרה להיות חכמה, ולא חכמה ממע, כי חכמה סתימאה נסתמה, ואינה מאירה. וכל החכמה המאירה היא רק מבינה שאחורה לחכמה. ויחכם, כי ממנה, מן הבינה, נחכם למטה. המה הגבורים אשר מעולם, היינו עולם העליון, עולם האצילות שמשם נפלו כנ"ל. אנשי השם, שמתנהגים בשם. מהו השם. הוא שם הקדוש, דהיינו מלכות הנקראת שם, והתנהגו בו, שאינם קדושים, דהיינו הנפילים התנהגו בו להמשיך משכ. חכמה ממעלה למטה, שהיא אינו קדוש, כי אסור לעשות כן. אבל ולא התנהגו אלא בשם, שהיא מלכות. אנשי השם, נאמר סתם, ולא נאמר אנשי הויה, שהוא ד"א, ולא משום שסתום מסתים הכתוב, דהיינו שאינו רוצה לומר איזה שם, אלא הוא מיעוט ולא מיעוט. כלומר, שהיא מיעוט, מחמת שממעט משם הויה, ואינו מיעוט, מחמת שהוא המלכות, שנקראת כן, שם. ולא היה יכול לכתוב בדרך אחר. אנשי השם סתם, יצאו מכלל האדם, שכתוב אדם ביקר בל ילין. אדם ביקר פירושו, ביקרו של המלך, שהיא מלכות הנקראת, שם, והיא יקרו של ד"א. הרי שאדם היה מתנהג בשם, שהיא מלכות. בל ילין, היינו בעת שהיה, בלי רוח. תליסר

(טג) הנפילים היו בארץ: היינו שכתוב, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, כי ממקום שנפרד הגן, שהוא מלכות דאצילות, נקרא נפילים. דהיינו בכל ג' עולמות ביי"ע, שכל אלו שנפלו שמה ממדרגות של אצילות, המה נקראים נפילים שכתוב, ומשם יפרד, שמשם ומטה יפרד מן אצילות, וע"כ עזא ועזאל ובנות האדם, שהיו ממדרגות אצילות ונפלו למטה ממלכות דאצילות, נקראים נפילים. היו בארץ יימים ההם, ולא לאח"כ, עד שבא יהושע, ובני האלקים נצפנו, דהיינו ב' מרגלי חרש שנאמר עליהם ותצפנו. (סד) עד דאתא שלמה וכו': עד שבא שלמה, ובנות האדם נכללו בקדושה. כש"א, ותענוגות בני אדם, תענוגות קרא, לשון נקבה ולא תענוגים שהוא לשון זכר, משום שהם בנות האדם הנ"ל, ב' נשים זונות, בני אדם, כי נאמר ותענוגות בני אדם, היינו בני האדם שנשלכו מרוחות אחרות שבאצילות, ולא נכללו בחכמה עלאה, שכתוב וה' נתן חכמה לשלמה. וכתוב ויחכם מכל האדם, הוא משום שתקן בני האדם הנ"ל, שאלו לא נכללו באדם דקדושה. (סה) והויה נתן חכמה: היינו שנתן לו (דפו"י דף קע"ט ע"א)

סו) תליסר מלכי קרבא, בשבעה. שבעה מלכין בארעא, אתחזיאו נצחי קרבא. תשעה דסלקין בדרגין, דרהטין ברעותהון, ולית דימחי בידיהון. חמשה מלכין קיימין בבהילו, לקמי ארבע לא יכלין למיקם.

סז) ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע, בהון תליין כענבין באתכלא ם צירין בהו שבעה ה] רהיטין. סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו. אילנא דמבסם יתיב בגו. בענפוי אחידן ומקננן צפרין. תחותי תטלל חיותא דשליטא ף בההוא אילנא ן] בתרי כבישין, למהך בשבעה סמכין סחרניה, בארבע ף חיוון, מתגלגלין בארבע סטרין.

חלופי גרסאות

ע ברין. ף הוא ; בהוא. צ בתריסר. ף זיין.

דרך אמת ה] רצים, ועיין בפ' שלח לד קעה ע"א. ו] בייב נתיבות אלכסונית שכן תרגום נעלה בכבישא.

חמישיאה

הסולם

פרקא

ושמאל, שאו יוצאים ג' קוין באמא בסוד חכמה בינה ודעת. שה"ס ד' אותיות הוי"ה, כי ב' הקוין ימין ושמאל ה"ס י"ה, ו"א שה"ס קו אמצעי שיחד אותם ה"ס ר"ה, דהיינו חסדים וגבורות שבדעת. שהחסדים ה"ס ו' והגבורות ה"ס ח', ו"ש לקמי ארבע לא יכלין למיקם, שה' אותיות אלקים שבקו שמאל דבינה, לא יכלו לעמוד לפני ההכרעה שבקו האמצעי, שה"ס ד' אותיות הוי"ה, שמיעט את הקו שמאל מג"ר דג"ר, ויחד אותם בסוד ד' אותיות הוי"ה, שה"ס תקון חב"ד. כמבואר.

סז) ארבע מלכין וכו' : אחד שביאר שד' אותיות הוי"ה נצחו ה' אותיות אלקים, כי נתקן תקון קוין בבינה בסוד חב"ד, שהם ד' אותיות הוי"ה. אומר, ארבע מלכים יוצאים ונולדים לקראת הארבעה מלכים. כלומר ד' מלכים שבז"א שהם חגת"ם, יוצאים ונאצלים מארבעה מלכים שבחב"ד שבבינה. כי מתוך שתלת מחד נפקי חד בתלת קיימא, (כנ"ל ב"א אות שס"ג ע"ש) בהון תליין כענבים באתכלא, כי החגת"ם שבז"א הם תלוים בחב"ד שבבינה כמו ענבים באשכול. מחמת שמהם יצאו, ומהם מתקיימים. נכללים בהם שבעה רצים, שהם ז"ס חגת"ם נהי"מ שבמלכות הכוללת, אשר בעת שמתגלה בה החכמה הם רצים ונחפזים, בסו"ה, והחיות רצוא ושוב (כנ"ל אות י"א ע"ש). הם כלולים בד' מלכים חגת"ם. סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו, מעידים עדות כשאינם נמצאים במקומם, כי בעת שהם מגלים הארת החכמה שנקראת עדות מוכרחים לרדת ממקומם

סו) תליסר מלכי קרבא וכו' : כאן חזר על רוב העקרים שאמר בכל ה' פרקים ומעט הוספות, בדרך קצר מאד. ואומר, י"ג מלכי מלחמה, היינו י"ג תקוני דיקנא דא"א (שבאות ט"ו) בשבעה דהיינו שהי"ג מקבלים מו' תקוני גלגלתא דא"א (שבאות ו') שבעה מלכים, היינו ז' תקוני גלגלתא דז"א (שבאות כ"ו) כשהארתם מתפשטת בארץ, שהיא המלכות, הם נראו מנצחי מלחמה. שהארת החכמה שבז' תקוני גלגלתא שהיא מכנעת השונאים דהיינו הקליפות אינה מתגלה במקומם אלא במלכות (כנ"ל אות ו') ובה נראה הנצחון על אויבי הקדושה. תשעה העולים במדרגות ורצים כרצונם, דהיינו ט' תקוני דיקנא דז"א, שהם עולים ורצים במדרגות, דהיינו תחילה ו"ק דנפש ואח"כ ג"ר דנפש ואח"כ ו"ק דרוח, ואח"כ ג"ר דרוח וכו' (כנ"ל אות ל"ה בהסולם) ואין מי שימחה בידם. חמשה מלכים עומדים בבהלה ולא יכלו לעמוד לפני ארבעה.

פירושו. חמשה מלכים ה"ס ה' אותיות אלקים. וד' מלכים הם ד' אותיות הוי"ה. ונודע שבעת יציאת נקודת השורק באמא, עולים אתון אל"ה ומתחברים עם אתון מ"י שנשארן במדרגה, ונתחברו שוב ה' אותיות אלקים באמא. (כנ"ל בראשית א' דף ט"ו ד"ה ההוא ע"ש) והנה אז נעשה סתימה, שמחמת חסרון חסדים גם החכמה אינה מאירה, כמ"ש שם, וז"ש, חמשה מלכין קיימין בבהילו, משום שאינם יכולים להאיר. ואז עולה ז"א בסוד נקודת החירק וממעט השמאל שע"ז מיחד ימין (דפו"י דף קע"ט ע"א)

(סח) חויא דרהיט בש"ע דלוגין, דליג על טורין, מקפץ על גבעתא, דכתיב (ט) מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. זנביה בפומיה, בשנוי, נקיב ר בתרין גיסינן. כד נטיל ז [גיסטרא אתעביד לתלת רוחין.

חלופי גרסאות

מסורת הזור

ר לתרין.

(ט) (שיר ב) ח"ב רג: תק"ח קד ט"א שכ"ו

דרך אמת ז] חזקו לשנים ר"ל גיסי תרי ב' צדדין ובהיות המכריע ביניהם אתעביד לתלת רוחין.

חמישאה

הסולם

פרקא

צדדים, כשנוסע נפסק ונחלק גופו לשלשה צדדים.

מקומם. כי אין המלכות מקבלת חכמה אלא בשעה שהיא כלולה במלכות שלמעלה מחזה, שהיא בסוד רביעית לחג"ת, וכלולה בהם. אבל עס אין החכמה מתגלה בה, מחמת שהיא מחוסרת חסדים, אלא אחר שיורדת משם למטה מחזה דז"א, ונעשית בסוד שביעי, אז היא מעידה עדות, דהיינו שמתגלה בה החכמה. הרי שמעידה עדות רק שלא במקומה, ובמקומה אינה יכולה להעיד. **אילנא דמכסם יתיב כגו**, האילן שמבשם, שהוא איסוד דז"א, המשפיע חסדים למלכות והחכמה מתבשמת בחסדים, הוא יושב בהם, בשבעה ספירות המלכות הנ"ל, **בענפוי אחידן ומקננן צפריין**, בענפיו המתפשטים ממנו, שהם חסדים, נאחזים ומקננים צפרים, שהם מדרגות החכמה כנ"ל המתלבשות בחסדים שלו. תחותוי תטלל חיותא דשליטא כההוא אילנא בתרי כבישין תחת היסוד דז"א, תחסה בצלו החיה, שהיא מלכות, השולטת באילן ההוא שיש בו ב' דרכים, שהוא עץ הדעת טוב ורע, שאם זכה הוא טוב לא זכה הוא רע (כנ"ל בהקס"ז אות קכ"ג). **למהך בשבעה סמכין פחרניה**, בד' חיון מתגלגלין בארבע סטרין, ואם זכה, שולט הטוב, ואז הולך בו' עמודים שהם חג"ת נה"מ של הנוקבא, שה"ס הארת החסדים, המסבבים את עץ הדעת, ושולטים עליו, וזוכה לד' חיות. אריה שור נשר אדם, שהם נהי"מ, שה"ס המרכבה התחתונה, המתגלגלים בד' רוחות, שה"ס גילוי הארת החכמה, שנצח הוד הן דרום צפון ויסוד ומלכות הן מזרח ומערב. (כמבואר בארוכה לעיל בראשית א' פ"ד ד"ה פני אדם) והארת החכמה אינה מתגלה אלא בסוד הגלגול שלהם כנ"ל (בתוספתא ויחי אות קכ"ז, ע"ש בהסולם. ועיי' לעיל, בשלח ל"ט ד"ה וגו').

פירוש. אחר שכבר ביאר סדרי הארת החכמה בכל הסדרים, מבאר עתה ומסיים הענין בבחינת השמאל בפני עצמו, דהיינו רק מאור החכמה ביחסו עצמו, שמכונה נחש, (כנ"ל אות ט'). ואור החכמה מכונה שעשועים, בסוד שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן עדן. (כנ"ל בא אות צ"ח ואות ק') וז"ש חויא דרהיט בש"ע דלוגין, דהיינו קו השמאל המכונה נחש שהוא מגלה חכמה המכונה ש"ע ושעשועים, בריצה, בסוד והחיות רצוא ושוב, ובדלוגים דכתיב **מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות**. הרים הם חג"ת, ששם החסדים מכוסים, ואין מקום שם לגילוי חכמה, וע"כ החכמה מדלגת עליהם שלא להאיר בהם, והיא מקפצת ומאירה על הגבעות שה"ס נה"י, שבהם החכמה מתגלית. זנביה בפומיה, בשנוי, כי בחינת הדינים שלו שהיו בסימונו מתחילה נתקנו שיהיו בבחינת ראש, בפיו בשנוי. (כנ"ל אות ט') נקיב בתרין גיסינן. הוא מנוקב בשתי בחינות, אחת, היא מבחינת הדינין דמנעולא המתוקנים בג"ר המדרגה, ששם שורש המתקלא. ואחת היא מבחינת הדינין דמסך דחירק שבקו האמצעי, ששם עמידת המתקלא, (כנוצר לעיל אות ה') ולולא ב' כוחות האלו הממעטים אותו, לא היה נכנע להתיחד עם קו הימין. כמ"ש שם.

ונודע, שאין הארת החכמה מתגלה בקו שמאל כשהוא לבדו, מחמת שהוא מחוסר חסדים, אלא בצירוף שלשת הקוין ביחד. שאם היה חסר קו אחד מהם, לא היתה החכמה מאירה, כי אם היה חסר קו הימין, לא היה השמאל מאיר מחמת חסרון חסדים, ואם היה חסר קו האמצעי, לא היה השמאל מתיחד עם הימין לקבל ממנו חסדים, כנ"ל. וז"ש גיפפרא אתעביד לתלת רוחין, שהחויא שהוא קו השמאל, נפסק, ונחלק לשלש רוחות, דהיינו לשלשה

(סח) חויא דרהיט בש"ע וכ"ו: נחש הרץ בש"ע דלוגים. מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות זנבו בפיו בשנוי, ניקב בשני (דפו"י דף קע"ט ע"א)

(ט) כתיב ויתהלך חנוך את האלהים. וכתיב י חנוך לנער על פי דרכו. לנער הידוע. את האלהים, ולא את יי. ואיננו, בשם זה, כי לקח אותו אלהים להקרא בשמו.

(ע) תלת בתי דינין, ארבע אינון. ארבע בתי דינין דלעילא. ארבע לתתא. דכתיב ו לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה. דינא קשיא. דינא דלא קשיא, דינא בשקולא, דינא דלא בשקולא. דינא רפיא. דאפילו לא האי ולא האי.

(עא) ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה. החל האדם לרב. היינו דכתיב בשגם וגו', האדם דלעילא. וכתיב על פני האדמה. ומשה לא ידע כי קרן עור פניו, היינו דכתיב ו כתנות עור.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(י) (משלי כב) ויחי פט צ"א. כ) (ויקרא יט) ב"א שג צ"א. ז) (שמות לד) ח"ג קלב: זהר חדש סב ט"ה ש"א. מ) (בראשית ג) בראשית א' רלט צ"ה. ו) מוסיף דינא דאפילו.

חמישאה

הסולם

מרקא

ב' מיני הדינים שבחובי כנ"ל. שכתוב לא תעשו עול במשפט במדה במשקל במשורה אשר משפט הוא קו ימין, מדה הוא קו שמאל משקל הוא קו האמצעי, במשורה היא מלכות. ומפרש, שיש דין קשה, והוא דינין דשורק. ויש דין שאינו קשה והיינו הדינים דחולט, ויש דין במשקל, דהיינו בעת שנכילים בקו האמצעי ב' הדינים שקולים הם בחיבור אחד, זהו ביישוסית דז"א, שנחשבים דק כג' מוחין, חב"ד. ויש דין שלא במשקל השוה, שב' הדינים שבקו האמצעי אינם שקולים, זה ניכר בפני עצמו זה ניכר בפני עצמו. זהו באריא שבז"א, שע"כ נחשבים ד' מוחין: חכמה ובינה חסד וגבורה. ויש דין הרפה, שאין בו אפילו לא זה ולא זה, לא דין קשה ולא שאינו קשה, והיינו קו שמאל דנוקבא, שאין בו דין קשה דשמאל דז"א, (כמ"ש בהר אמור דף ק' ע"א ד"ג, ד"ה סדרא תנינא ע"ש) ולא דין שאינו קשה מימין דז"א, שהרי הוא שמאל ולא ימין. (עא) ויהי כי החל וגו': ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה. החל האדם לרב, היינו שכתוב, בשגם וגו', אשר בשגם הוא אותיות משה ש' מ' וביג שהן ה'. וע"כ אומר הכתוב, האדם שרומו על אדם העליון דהיינו משה, שהוא מרכבה לז"א, וכתוב, על פני האדמה. אע"פ שמדרגת משה היתה למעלה בז"א שנקרא שמים, כי כתוב, ומשה לא היה ידע כי קרן עור פניו. היינו שכתוב, כתנות עור. שפירוש ג' כתנות תמלכות. פירוש עור

לשלשה קוין. כי אין החכמה שבו מאירה מגופו עצמו לבדו, דהיינו מקו שמאל לבדו, אלא ע"י חיבור שלשת הקוין יחד, כנ"ל, ונבחן שגופו נחלק בין שלשה קוין, שכל קו נושא חלק אחד מגילוי גופו, וכשמצטרפים יחד הוא מתגלה. גימטריא, הוא מלשון, לכל טפה וטפה וכו' גסטרא בפני עצמה, דהיינו מחלקה. (ויקרא רבה ט"ו). (ס) כתיב ויתהלך וגו': כתוב, ויתהלך חנוך את האלקים. וכתוב, חנוך לנער על פי דרכו. היינו לנער הידוע, שהוא המלאך מטטרון. ח"ש, חנוך, נעשה, לנער, מטטרון. את האלקים, היינו המלכות, ולא את הויה, שהוא ז"א, כי נעשה למשמע אל המלכות. ואיננו פירושו שאיננו בשם זה, חנוך, כי לקח אותנו אלקים, להקרא בשמו. שנעשה מלאך האלקים. (ע) תלת בתי דינין וכו': ג' בתי הדינים, שהם ג' הזרעיות שבחולט שורק חירק (כמ"ש לעיל בראשית א' ט"ו ד"ה הויה ע"ש), שהם ג' מיני דין שבג' קוין, הם ארבע. כי קו האמצעי כולל בעצמו ב' מיני הדינים שבחולט ושבושורק, והם ד' בתי דינים, כי בחולט יש דינין דנוקבא שהיא המלכות שעלתה לבינה, ובשורק יש דינין דדכורא, שהוא סיתוס החסדים, שתיהן יש בקו האמצעי הכולט. ארבע בתי דינים למעלה, באריא שבז"א, שיש שם ד' מוחין חו"ב חו"ג. ארבע בתי דינים למטה, ביישוסית שבז"א, אע"פ שיש שם רק ג' מוחין חו"ב ודעת, עכ"ז כולל הדעת (דמויי דף קע"ט ע"א)

עב) קרן, דכתיב ט ויקח שמואל את קרן השמן. לית משיחא אלא בקרן, ט ובשמך תרום קרננו. טו שם אצמיח קרן לדוד. היינו עשיראה דמלכא. ואתיא מן יובלא דהיא אימא, דכתיב טו והיה במשוך טו בקרן היובל. קרן ביובלא אתעטר עשיראה באימא. קרן, דנטיל קרן ת ורוח לאתבא רוחיה ליה. עג) והאי קרן דיובלא הוא. ויובל ה'. וה' נשיבא דרוחא לכלא. וכלא תייבין לאתרייהו, דכתיב טז אהה יי אלהים, טז כד אתחזי ה' לה' יי אלהים אתקרי שם מלא וכתבי טז ונשגב יי לבדו ביום ההוא. ע"כ סתים ואתעטר צניעותא דמלכא, דהיינו ספרא דצניעותא. זכאה מאן דעאל ב ונפק וידע שבילוי וארחוי.

(סליק פרשת תרומה)

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (ש"א טז). ט (תהלים פט). ט (שם קלב) ח"ב רמט. ח"ג רד: ט (יהושע ו) לך קנ צ"ב. צ (ירמיה א) לעיל אות כא צ"ס. ק (ישעיה ב) לעיל אות ח צ"ב. דרך אמת ח] לך לך צו ע"א.

ת וריות. א כד אתחזר ה' לה' ואסתלק י פורענותא אחי לעלמא ואם לא בשביל אר' [ג"א אדם] הוי"ה לא אתקיים עלמא וכלא אתחרב וע"ד כתיב ונשגב וגר'. ב דנפיק וידע; וידע.

חמישאה

הסולם

פרקא

יובל, קרן ורוח שבו, שתשוב אליה הרוח של הבינה, דהיינו המחין שלה. עג) והאי קרן דיובלא הוא, וקרן הזה הוא של יובל, ויובל, שהוא אמא, היינו ח' ראשונה של הויה. וה' זו נושבת רוח חיים לכל, וכולם חוזרים למקומם. דהיינו כמ"ש בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו. שכתוב אהה אדני אלקים, דהיינו הויה בנקוד אלקים, שהיא בינה, ואדני, הוא מלכות, כשנראה ח' ראשונה לה' תחתונה דהיינו בינה למלכות, דהיינו ששתיהן מלובשות זו בזו, נקרא בשם מלא, אדני אלקים. וכשתהיה הלבשה זו בקביעות, דהיינו לעתיד לבא, אז כתוב, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. עד כאן נסתם ונתעטר צניעותו של המלך, דהיינו ספר הצניעות. אשרי מי שנכנס בחכמה ויצא, ויודע שביליה ודרכיה.

עור היא שם המלכות, קרן הוא שם המלכות המלכשת את הבינה למעלה. ומשה לא ידע מזה שהמלכות שלו היא מלכות עליונה הדבוקה בבינה, וע"כ כתוב בו, על פני האדמה, שפירושו מלכות סתם. כמ"ש לפנינו. עב) קרן, דכתיב ויקח וגר': ומ"ש קרן עור, הנה קרן, הוא כמו שכתוב, ויקח שמואל את קרן השמן, אין משיחת מלכים אלא בקרן, וכתוב, ובשמך תרום קרננו, וכן, שם אצמיח קרן לדוד. והיינו העשירית של המלך, שהיא מלכות שהיא ספירה עשירית דז"א, ובאה מן יובלא שהוא אמא, שכתוב והיה במשוך קרן היובל. הקרן, שהוא מלכות נתעטר ביובל, דהיינו העשירית נתעטרה באמא, שהיא בינה, שמלבישה אותה ונעשית כמו בינה, ונקראת קרן, משום שהמלכות לוקחת מן הבינה שהיא (דפויי דף קע"ט ע"א)

(חסל פרשת תרומה)